

Okolje

energetika

in transport

v številkah

REPUBLIKA SLOVENIJA

ZBIRKA
BROŠURE

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

www.stat.si

Okolje, energetika in transport v številkah

Ljubljana, december 2011

Okolje, energetika in transport v številkah

Avtorice mag. Mojca Žitnik, mag. Teja Rutar, mag. Mojca Zlobec, Špela Gale

Fotografije na naslovnici: okolje: Dušan Jože Dimc; energetika: Alenka Mihorič, SOKOL, ARSO; transport: Dušan Jože Dimc

Tisk tiskarna Littera picta d. o. o.

Publikacija je na voljo na spletnem naslovu www.stat.si/pub.asp

Informacije daje Informacijsko središče:

tel. (01) 241 54 04

elektronska pošta info.stat@gov.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

311:628.4(497.4)

311:620.9(497.4)

311:656(497.4)

OKOLJE, energetika in transport v številkah / [avtorice Mojca Žitnik ... et al.]. - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije, 2011

ISBN 978-961-239-239-0

1. Žitnik, Mojca, 1970-

259452672

Tiskano na recikliranem papirju.

Izdal in založil Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, Vožarski pot 12 – © SURS – Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira – Tiskano v 450 izvodih

Foto: Dušan Jože Dimc

Uvodna beseda

Pred vami je druga publikacija iz niza okoljskih brošur, v kateri smo strnili osnovne podatke in informacije iz okoljskih statistik (okolje, energetika in transport). Okoljski podatki so podlaga za določanje številnih kazalnikov, od kazalnikov zelene rasti do kazalnikov blaginje in trajnostnega razvoja. So tudi osnova za razvoj, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje evropske okoljske politike, še posebej 6. okoljskega akcijskega programa, ki velja v obdobju 2002–2012. Ti podatki so potrebni tudi za spremljanje energetskega in transportnega trendov, ki morajo zadostiti ciljem strategije EU 2020, predvsem z vidika izpustov toplogrednih plinov in uvažanja energije iz obnovljivih virov.

V brošuri prikazujemo podatke o količinah naravnih virov, s katerimi razpolagamo, in merila za kakovost okolja, v katerem živimo, ter hkrati tudi pritiske, s katerimi ljudje vplivamo na okolje. Podatke in informacije smo povezali v statistično zgodbo, v kateri se jasno in enostavno napisani komentarji prepletajo z grafičnimi in tabelarnimi prikazi. Na ta način si prizadevamo, da bi naši uporabniki posredovane podatke in informacije čim bolje razumeli in jih koristno uporabili – zlasti za lažje razumevanje in boljše poznavanje trenutnega okoljskega, energetskega in transportnega stanja v Sloveniji in Evropski uniji.

Prijazno vas vabimo, da se lotite raziskovanja naše nove publikacije z naslovom Okolje, energetika in transport v številkah in da jo čim bolje uporabite.

Križman
Mag. Irena Križman
generalna direktorica

Foto: Dušan Jože Dimc

Foto: Dušan Jože Dimc

Foto: Mojca Žitnik

KAZALO

1. OKOLJE V ŠTEVILKAH	7
ZRAK	8
Toplogredni plini	8
VODA	11
Črpanje in poraba vode iz javnega vodovoda	11
Izpusti odpadnih voda	14
Vodovodno in kanalizacijsko omrežje	16
VARSTVO OKOLJA	19
Investicije in izdatki	19
ODPADKI	22
Odpadki, problem današnjega časa	22
Komunalni odpadki	25
GOZD	27
Večnamenska vloga gozdov	27
Gozd - skladišče ogljika	29
2. ENERGETIKA V ŠTEVILKAH	31
Proizvodnja energije	32
Proizvodnja električne energije	34
Poraba energije	36
Poraba energije v prometu	38
Cene električne energije	40
Obnovljivi viri energije	43
3. TRANSPORT V ŠTEVILKAH	45
Cestna vozila	46
Prevoz in promet	48
Cestnoprometne nesreče	52
4. METODOLOŠKA POJASNILA IN DEFINICIJE	55
5. STATISTIČNI ZNAMENJI, KRAJŠAVE IN MERSKE ENOTE	58
6. VIRI IN LITERATURA	59

OKOLJE IN VPLIVI NANJ

Na evropski in svetovni ravni se v zadnjem času vedno pogostejše pojavljajo pobude, ki v ospredje zanimanja postavljajo blaginjo in trajnostni razvoj. Okoljska, socialna, gospodarska, politična in druga vprašanja so med seboj pogosto povezana, zato jih ne moremo in ne smemo obravnavati posamično. Za blaginjo človeštva ni dovolj samo hitra gospodarska rast. Vedno bolj se zavedamo pomembnosti planetarnega ekosistema: oskrbuje nas s surovinami in z energijo, sprejema odpadke in izpuste škodljivih snovi, nudi nam ekosistemske storitve in je prostor za bivanje in različne dejavnosti.

Okolje, energetika in transport so med seboj povezani

V pričujoči publikaciji predstavljamo tri področja, ki se med seboj močno prepletajo – okolje, energetiko in transport. Med okoljskimi podatki predstavljamo podatke, ki prikazujejo stanje naših voda in zraka ter vlaganja (investicije) v varstvo okolja, pa tudi podatke o odpadkih in o ravnanju z njimi in posebej tudi nekaj izbranih podatkov v zvezi z gozdom, ker je gozd zelo pomemben del okolja. Celovito pa prikazujemo tudi podatke s področja energetike in transporta, saj ti dve gospodarski področji močno vplivata na okolje in na stanje okolja.

Nosilne sposobnosti okolja so že presežene

S povečevanjem števila prebivalstva in z vse večjo potrošnjo surovin ter energije človeštvo močno posega v ekosisteme. Dvig materialne blaginje vpliva na slabšanje kakovosti okolja in izčrpa naravne vire. Nosilne sposobnosti okolja so tako že presežene, in to velja tudi za slovenski prostor. Slovenija je v zadnjem desetletju doživela

številine spremembe, ki so večinoma posledice tranzicije, prestrukturiranja gospodarskega in družbenega sistema ter vstopa v Evropsko unijo. Ob pospešenem razvoju gospodarstva in potrošniške družbe so se povečali tudi pritiski na okolje. Spopadamo se s številnimi obsežnimi in zapletenimi okoljskimi težavami, med katere sodijo: onesnaževanje zraka in voda, nastajanje in odlaganje odpadkov, nesmotrno izkoriščanje naravnih virov, izguba biotske raznovrstnosti, posledice podnebnih sprememb itd.

Energija poganja svet

Energetika se obravnava v številnih povezavah, na primer v zvezi z zagotavljanjem oskrbe z energijo, v zvezi s konkurenčnostjo, pa tudi v zvezi z vplivi na okolje. Energetski sektor močno vpliva na razvoj gospodarstva in na kakovost življenja, hkrati pa ima številne negativne vplive na okolje, predvsem zaradi izpustov toplogrednih plinov, zaradi izkoriščanja neobnovljivih virov energije in zaradi umeščanja energetskih objektov v prostor. Rešitve se kažejo v celostnem načrtovanju, v učinkovitem ravnanju z energijo in v rabi obnovljivih virov energije.

Transport omogoča večjo mobilnost ljudi in blaga

Tudi pri transportu se pojavlja dilema glede razmerja med njegovimi pozitivnimi in negativnimi vplivi. Poleg vseh njegovih prednosti (visoka raven dostopnosti in mobilnosti), namreč povzroča številne negativne učinke, kot so: onesnaženje zraka, izpusti toplogrednih plinov in z njim povezane podnebne spremembe, poraba fosilnih virov energije, hrup, prometne nesreče itd.

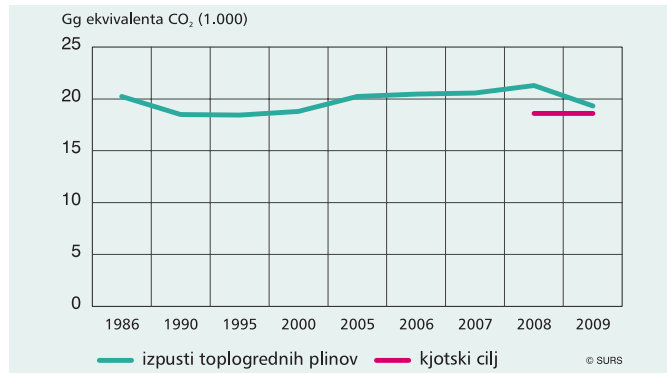
1. OKOLJE V ŠTEVILKAH

*“Naš modri planet
je najbolj čudovito možno naravno okolje.
Njegovo življenje je naše življenje,
njegova prihodnost je naša prihodnost.”*

Dalaj Lama

– Slovenija –

Grafikon 1: Izpusti toplogrednih plinov, Slovenija

Vir: ARSO

- Po Kjotskem protokolu bi Slovenija morala v obdobju od 2008 do 2012 zmanjšati količino izpustov toplogrednih plinov v povprečju za 8 % glede na izhodiščne količine izpustov iz leta 1986.

Tabela 1: Izpusti toplogrednih plinov po virih, Slovenija

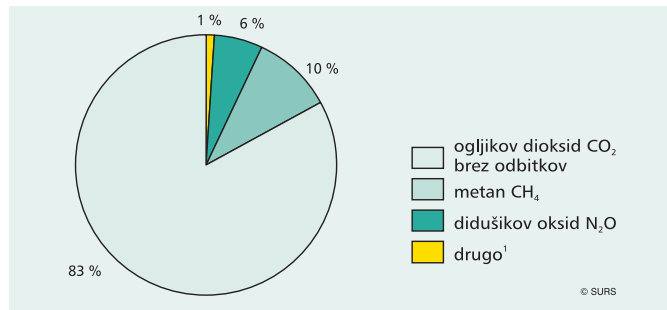
	1986	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Izpusti skupaj	20.228	18.478	18.458	18.822	20.237	20.455	20.567	21.286	19.338
uporaba goriv v sektorju energetika	16.072	14.400	14.848	14.954	16.194	16.337	16.433	17.474	15.886
kmetijstvo	2.218	2.140	2.046	2.137	2.006	2.023	2.078	1.965	1.996
industrijski procesi	1.289	1.292	962	1.005	1.281	1.322	1.322	1.200	841
uporaba topil in drugih proizvodov + odpadki	649	646	602	726	756	773	734	647	615

Vir: ARSO

*Izpusti
toplogrednih plinov so v letu 2009
izraziteje upadli.*

- V letu 2009, ki že sodi v ciljno obdobje, je bila količina izpustov toplogrednih plinov kljub občutnemu zmanjšanju še vedno za skoraj 4 % večja od postavljenega cilja.
- V opazovanem obdobju je količina izpustov toplogrednih plinov precej nihala, v zadnjem desetletju pa se je celo povečevala. Prvič so izpusti občutneje upadli v letu 2009, in sicer za skoraj 10 % glede na predhodno leto - najverjetneje je bil ta upad posledica gospodarske krize v Sloveniji in po svetu.
- V letu 2009 je največ izpustov toplogrednih plinov izviralo iz sektorja energetika, kar 82 %. Največ izpustov v tem sektorju je nastalo pri porabi fosilnih goriv v prometu in pri proizvodnji energije. Druga največja količina izpustov je izvirala iz kmetijstva, nekaj več kot 10 %; pri industrijskih procesih so nastali nekaj več kot 4 % vseh izpustov; z odlagališč odpadkov in iz uporabe topil in drugih proizvodov pa so izvirali nekaj več kot 3 % izpustov.

– Slovenija –

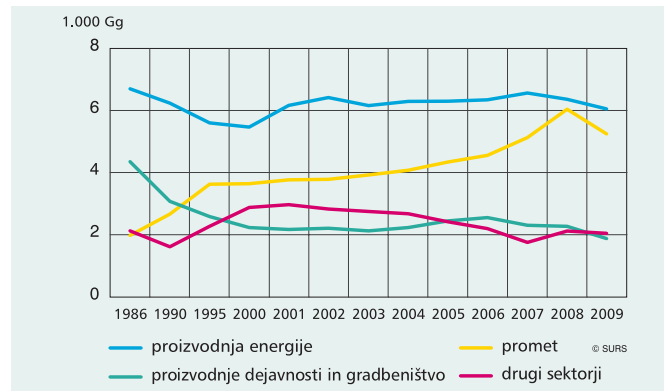
Grafikon 2: Izpusti toplogrednih plinov po vrstah teh plinov, Slovenija, 2009

1) Delno fluorirani ogljikovodiki HFCs, popolno fluorirani ogljikovodiki PFCs, žveplov heksafluorid SF₆.

Vir: ARSO

■ Leta 2009 so izpusti toplogrednih plinov vsebovali 83 % ogljikovega dioksida, nekaj več kot 10 % metana, 6 % didušikovega oksida, preostali odstotek pa so bili fluorirani ogljikovodiki, popolno fluorirani ogljikovodiki ter žveplov heksafluorid. Od izhodiščnega leta 1986 do leta 2008 se je količina izpustov ogljikovega dioksida povečala za več kot 10 %, nato se je v letu 2009 glede na leto 2008 zmanjšala skoraj za 12 %.

Največja količina izpustov ogljikovega dioksida (CO₂) nastane pri uporabi fosilnih goriv za proizvodnjo energije.

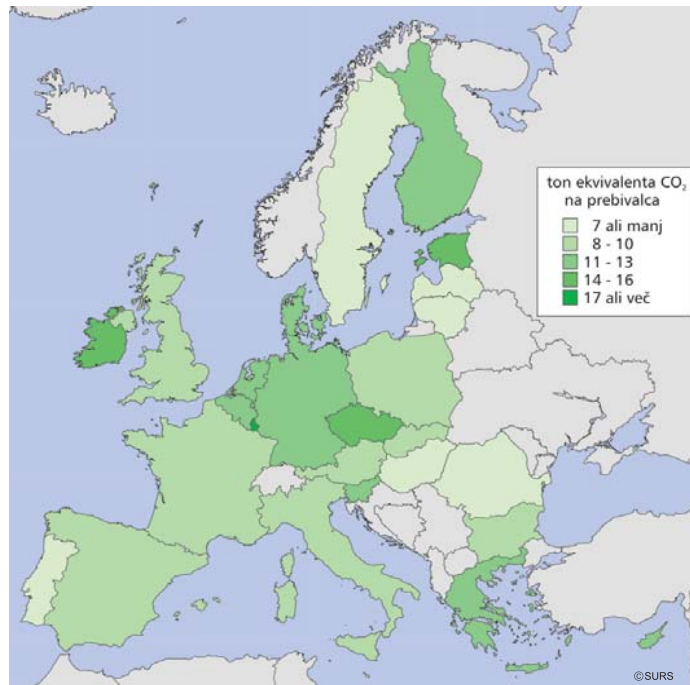
Grafikon 3: Izpusti toplogrednih plinov v sektorju energetika, Slovenija

Vir: ARSO

■ Količine izpustov toplogrednih plinov v sektorju energetika so bile v posameznih dejavnostih zelo različne. Največ jih je nastalo s porabo fosilnih goriv v proizvodnji energije, okoli 40 % vseh izpustov. Druga največja količina izpustov teh plinov je nastala s porabo fosilnih goriv v prometu; količina izpustov v tej dejavnosti je od izhodiščnega leta naprej naraščala in v letu 2008 skoraj dosegla količino izpustov iz proizvodnje energije, v letu 2009 pa je (zaradi gospodarske krize) upadla, in sicer za nekaj manj kot 14 %. Izpusti toplogrednih plinov, ki so nastali s porabo goriv v proizvodnih dejavnostih in v gradbeništvu, so se od izhodiščnega leta naprej zniževali; v letu 2009 pa je bilo v teh dejavnostih proizvedenih nekaj več kot 12 % vseh izpustov.

– EU-27 –

Karta 1: Izpusti toplogrednih plinov, EU-27, 2008

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 28. 7. 2011)

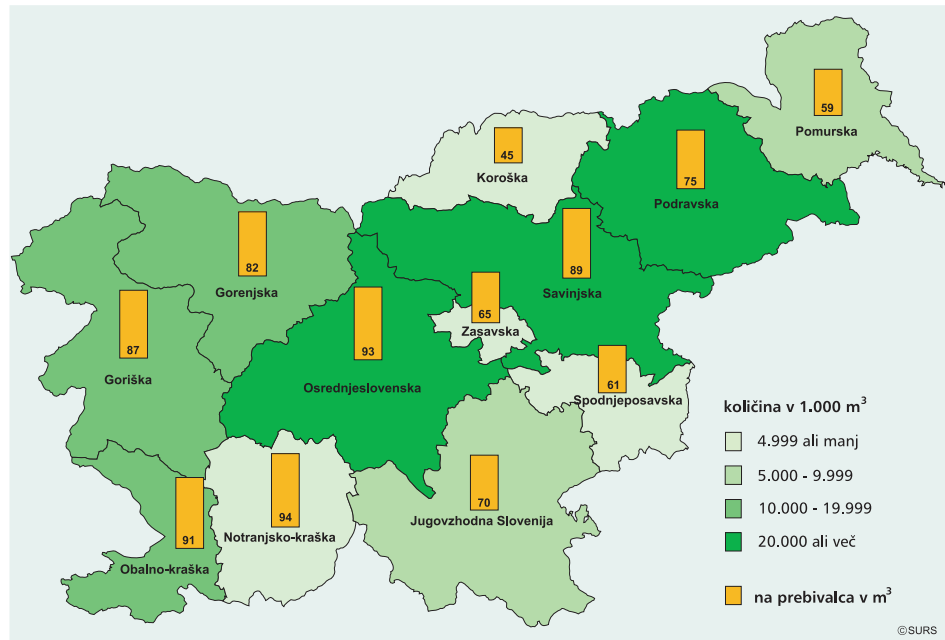
Slovenija je po količini izpustov toplogrednih plinov na prebivalca tik nad povprečjem EU-27.

■ Največ izpustov toplogrednih plinov na prebivalca je proizvedel Luksemburg (ti so ustrezali več kot 26 tonam ekvivalenta CO₂ na prebivalca), sledili sta mu Estonija in Irska (vsaka z nekaj več kot 15 tonami ekvivalenta CO₂ na prebivalca), njima pa Češka republika in Finska (vsaka z nekaj več kot 13 tonami ekvivalenta CO₂ na prebivalca). Slovenija se je (z nekaj več kot 10 tonami ekvivalenta CO₂ na prebivalca) uvrstila tik nad povprečje EU-27. Najmanj izpustov toplogrednih plinov na prebivalca so proizvedli v Latviji (5 ton ekvivalent CO₂ na prebivalca).

■ Skupna količina izpustov toplogrednih plinov v EU precej niha. Izpusti toplogrednih plinov, ki so bili na območju EU-27 proizvedeni v letu 2008, so ustrezali skoraj 5.000 milijonom ton ekvivalenta CO₂. Med državami članicami EU je največ izpustov toplogrednih plinov proizvedla Nemčija (več kot 19 %), sledile so Združeno kraljestvo (nekaj manj kot 13 %), Italija in Francija (vsaka po 11 %) ter Španija in Poljska (vsaka po 8 %). Slovenija se je z 0,4 % izpustov toplogrednih plinov uvrstila med manjše proizvajalke teh plinov.

– Slovenija –

Karta 2: Načrpana voda, statistične regije, Slovenija, 2010

Vir: SURS

*Količina načrpane vode
v okviru javnega vodovoda,
se zmanjšuje.*

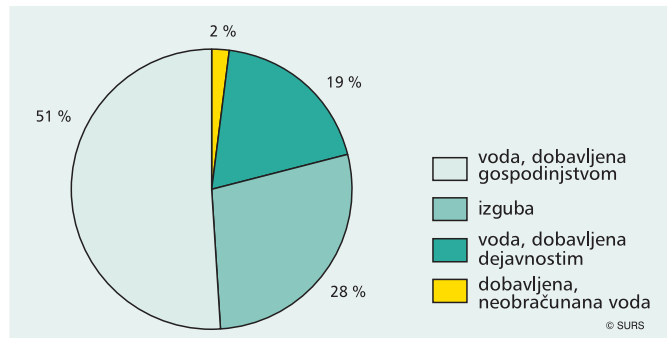
■ Od leta 2002 do leta 2010 se je količina vode, ki je bila načrpana za javni vodovod, tj. za javno oskrbo z vodo, zmanjšala za več kot 11 %. Leta 2010 je bilo načrpanih nekaj več kot 166 milijonov m³ vode ali približno 81 m³ na prebivalca.

*Največ vode
za javni vodovod se načrpa
iz podzemnih voda.*

■ V letu 2010 je bilo v Sloveniji največ vode za javno oskrbo z vodo načrpane iz podzemne vode (več kot 62 %), iz tekočih voda pa le okoli 2 % (to je glede na kakovost tekočih voda v Sloveniji razumljivo); sicer je bilo v letu 2010 načrpane za javni vodovod nekoliko več vode kot v letu 2009 (za malo manj kot 1 %).

■ Največ vode za javni vodovod so načrpali v osrednjeslovenski statistični regiji (več kot 29 %), najmanj pa v zasavski (nekoliko več kot 1 % vse za javni vodovod načrpane vode).

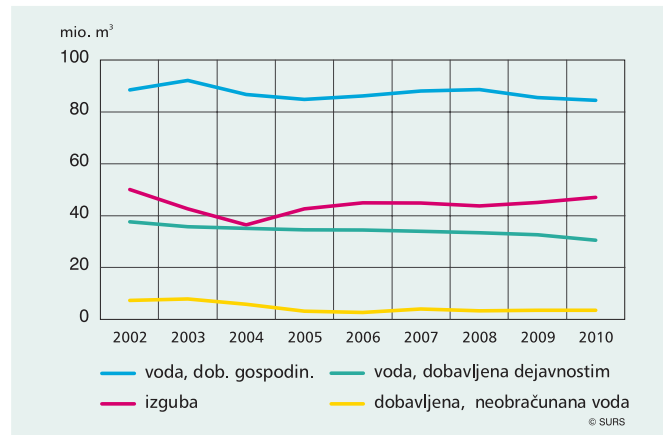
– Slovenija –

Grafikon 4: Voda, dobavljena porabnikom iz javnega vodovoda, Slovenija, 2010

Vir: SURS

Poraba vode v gospodinjstvih se od leta 2008 zmanjšuje.

■ Tudi v letu 2010 je bilo največ vode iz javnega vodovoda dobavljene gospodinjstvom, 51 %. 2 % vode nista bila obračunana; to je voda, ki se uporablja za ulične hidrante in za gasilske namene. Kar 28 % te vode pa se je izgubilo v omrežju, in sicer zaradi dotrajanega vodovodnega sistema.

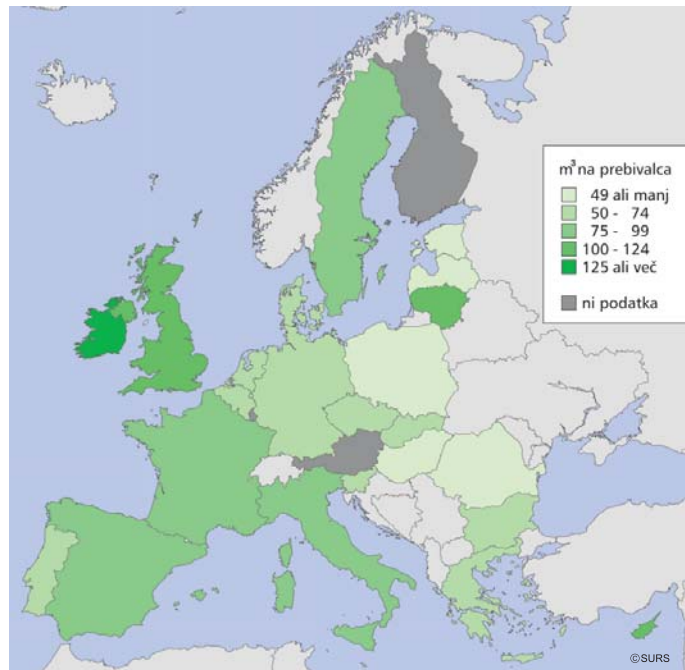
Grafikon 5: Voda, dobavljena porabnikom iz javnega vodovoda, Slovenija

Vir: SURS

■ Gospodinjstva so v letu 2010 porabila nekoliko manj kot 85 milijonov m³ vode iz javnega vodovoda ali 41,2 m³ vode na prebivalca. To je za 5 % manj kot v letu 2008 in za 44 % manj kot v letu 1995, ko je bila poraba vode v gospodinjstvih največja v zadnjih petnajstih letih.

■ Tudi količina vode iz javnega vodovoda, ki se dobavlja dejavnostim, se zmanjšuje. Izgube vode v omrežju pa se vztrajno povečujejo. Povečevanje izgub vode je posledica zastarelih in dotrajanih vodovodnih sistemov. V letu 2010 je izguba vode znašala 47 milijonov m³.

– EU-27 –

Karta 3: Poraba vode iz javnega vodovoda, EU-27, 2009¹⁾

1) Podatki za Ciper, Italijo, Španijo, Češko republiko in Nizozemsko se nanašajo na 2008; podatki za Grčijo, Irsko, Latvijo, Nemčijo, Slovaško, Švedsko in Združeno kraljestvo se nanašajo na 2007; podatek za Francijo se nanaša na 2001.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 28. 7. 2011)

*Največ vode na prebivalca
porabijo Irci.*

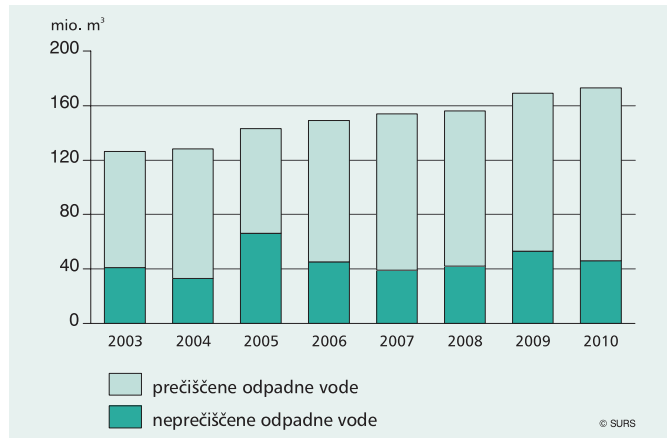
- V zadnjih letih je bilo v državah članicah EU v povprečju porabljenih okoli 70 m³ vode na prebivalca v enem letu.
- Največ vode na prebivalca v enem letu so porabili na Irskem (141 m³), najmanj pa v Litvi (le 30 m³).
- Slovenija se je z 58 m³ vse porabljene vode (v gospodinjstvih in industriji) na prebivalca na leto uvrstila pod povprečje EU-27.

Foto: Dušan Jože Dimč

– Slovenija –

Grafikon 6: Izpust odpadnih voda, Slovenija

Vir: SURS

■ Količina odpadnih voda, ki odteka po javnih kanalizacijskih sistemih, narašča. V letu 2010 je tako po javnih kanalizacijskih sistemih odteklo 173 milijonov m³ odpadne vode različnega izvora.

■ Tudi količina prečiščene odpadne vode je vsako leto večja. V letu 2010 je bilo prečiščenih skoraj 127 milijonov m³ odpadne vode ali več kot 73 % vse odpadne vode.

*Količina
prečiščene odpadne vode narašča.*

■ Največ odpadne vode je bilo leta 2010 izpuščene v površinske vode, kar 92 % ali skoraj 160 milijonov m³, in več kot 79 % te vode je bilo prečiščeno. Približno 13 milijonov m³ odpadne vode je bilo izpuščeno v podtalnice; ta pa večinoma ni bila prečiščena.

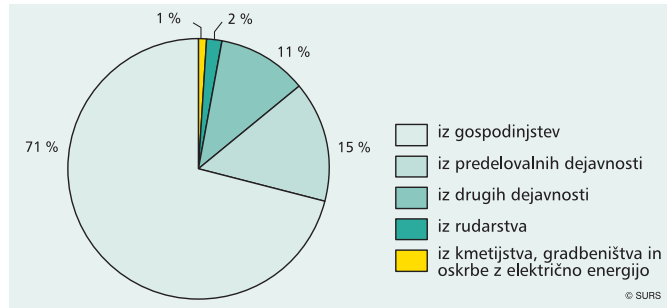
Tabela 2: Odpadne vode po mestu izpusta, Slovenija

		1.000 m ³							
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Odpadne vode skupaj	neprečiščene	40.625	33.313	66.019	44.818	38.806	41.664	52.509	46.416
	prečiščene	84.796	94.831	77.280	104.134	114.975	114.351	115.968	126.910
v podtalnice	neprečiščene	3.886	4.048	3.827	11.384	4.790	13.219	12.412	13.347
	prečiščene	2.062	956	455	452	549	894	648	702
v površinske vode	neprečiščene	36.739	29.265	62.192	33.434	34.016	28.445	40.097	33.069
	prečiščene	82.734	93.875	76.825	103.682	114.426	113.457	115.320	126.208

Vir: SURS

– Slovenija –

Grafikon 7: Odpadne vode po viru nastanka, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- Največ odpadne vode je leta 2010 nastalo v gospodinjstvih, kar 71 %, najmanj pa v kmetijstvu, gradbeništvu in v oskrbi z električno energijo, manj kot odstotek.

S primarnim čiščenjem se prečiščuje čedalje manj odpadne vode, s sekundarnim in terciarnim čiščenjem pa čedalje več.

Tabela 3: Odpadne vode po stopnjah čiščenja, Slovenija

	2003	2006	2007	2008	2009	2010
Čiščenje odpadnih voda, skupaj	84.796	104.134	114.975	114.351	115.968	126.910
primarno čiščenje	61.122	31.386	18.641	8.801	4.116	3.299
sekundarno čiščenje	23.512	54.600	70.146	81.331	82.795	89.675
terciarno čiščenje	162	18.148	26.188	24.219	29.057	33.936

Vir: SURS

- Odpadno vodo lahko čistimo po treh postopkih: s postopki primarnega čiščenja – ti so lahko mehanski ali kemični – se odstrani le manjši del organskih obremenitev; s postopki sekundarnega čiščenja – ti so večinoma biološki – se odstrani pretežni del obremenitev z organskimi snovmi; s postopki terciarnega čiščenja pa se poleg organskih obremenitev odstrani tudi pretežni del obremenitve s hranili.

- V zadnjih letih se s postopki primarnega čiščenja prečiščuje čedalje manj vode; v letu 2010 sta bila po tem postopku prečiščena le nekaj več kot 2 % odpadne vode. Čedalje več pa se je prečisti s postopki sekundarnega ali terciarnega čiščenja. Količina odpadne vode, ki je bila prečiščena s postopki sekundarnega čiščenja, se je od leta 2003 povečala za 381 % ali s 23 milijonov m³ (v letu 2003) na skoraj 90 milijonov m³ (v letu 2010). Postopkov terciarnega čiščenja odpadnih voda v letu 2003 v Sloveniji skoraj ni bilo, v letu 2010 pa je bilo po takih postopkih prečiščenih že več kot 26 % (skoraj tretjina) odpadne vode ali 34 milijonov m³ odpadne vode.

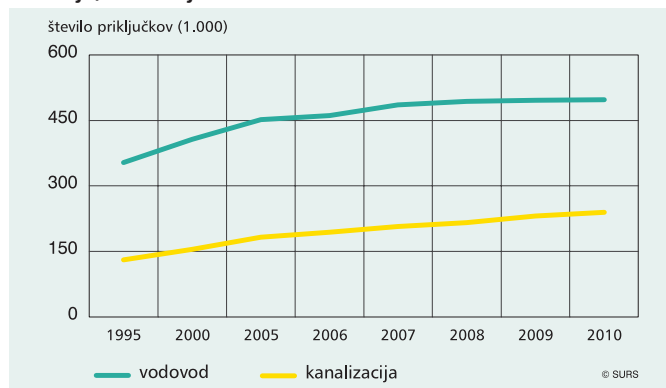
– Slovenija –

Tabela 4: Dolžina vodovodnega in kanalizacijskega omrežja, Slovenija

	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010
	km						
Vodovodno omrežje	13.433	16.164	18.503	19.550	20.779	20.895	21.082
Kanalizacijsko omrežje	4.275	5.247	5.496	6.241	6.673	7.215	7.560

Vir: SURS

Grafikon 8: Priključki na vodovodno in kanalizacijsko omrežje, Slovenija

Vir: SURS

*Vodovodno
in tudi kanalizacijsko omrežje
v Sloveniji sta vsako leto daljši.*

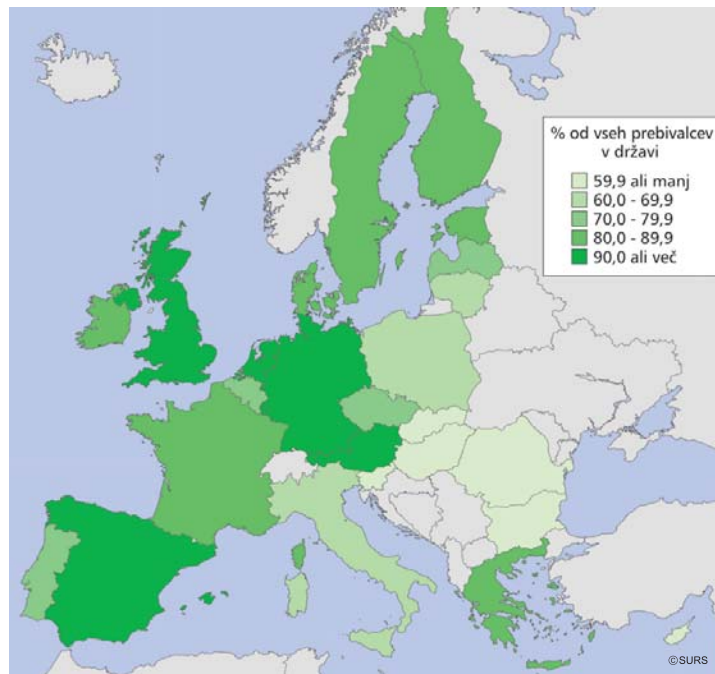
- Vodovodno omrežje se je v zadnjih petnajstih letih podaljšalo za več kot 7.500 km ali za 57 %. Temu ustrezno se je povečalo tudi število priključkov na vodovodno omrežje, za 41 %.
- Tudi kanalizacijsko omrežje v Sloveniji se daljša. Gradijo ga v večjih in tudi v manjših občinah. V zadnjih petnajstih letih se je dolžina kanalizacijskega omrežja povečala za več kot polovico ali za več kot 3.000 km. Od leta 1995–2010 se je povečalo tudi število priključkov na kanalizacijsko omrežje, in sicer za 84 % ali za več kot 240.000 priključkov.

Foto: Dušan Jože Dimc

- EU-27 -

Karta 4: Prebivalci s priključkom na kanalizacijsko omrežje, EU-27¹⁾, 2009²⁾

Delež prebivalcev s priključkom na kanalizacijsko omrežje je v starih državah članicah (EU-15) večji kot v novih.

- Odstotek prebivalcev s priključkom na vodovodno omrežje je bil v letu 2009 v skoraj vseh državah članicah EU-27, razen v Romuniji in Litvi, višji od 80 %, odstotek prebivalcev s priključkom na kanalizacijsko omrežje pa je bil veliko nižji; gibal se je med 30 in 99 %.
- Na Nizozemskem, v Luksemburgu, v Belgiji, v Italiji ter na Cipru in na Malti so bila v letu 2009 s priključkom na vodovod opremljena vsa gospodinjstva oz. vsi prebivalci (100-odstotno). V Sloveniji je to v letu 2009 veljalo za 91 % prebivalcev.
- V Španiji, Avstriji, Luksemburgu, Nemčiji, Združenem kraljestvu in na Nizozemskem je kanalizacijsko omrežje v letu 2009 uporabljalo več kot 90 % prebivalcev, v Romuniji, Bolgariji, na Cipru in na Malti pa manj kot polovica prebivalcev. Slovenija se je z 52-odstotnim deležem prebivalcev, priključenih na kanalizacijsko omrežje uvrstila v spodnjo polovico držav članic EU-27.

- 1) Podatek, ki se nanaša na Združeno kraljestvo, velja samo za Anglijo in Wales.
 2) Podatki za Portugalsko, Belgijo, Dansko, Španijo, Češko republiko in Avstrijo se nanašajo na 2008; podatki za Slovaško, Latvijo in Nemčijo se nanašajo na 2007; podatek za Madžarsko in Švedsko se nanašata na 2006; podatek za Ciper in Irsko se nanašata na 2005; podatek za Francijo se nanaša na 2004; podatek za Luksemburg se nanaša na 2003; podatek za Finsko se nanaša na 2002; podatek za Italijo se nanaša na 1999.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 28. 7. 2011)

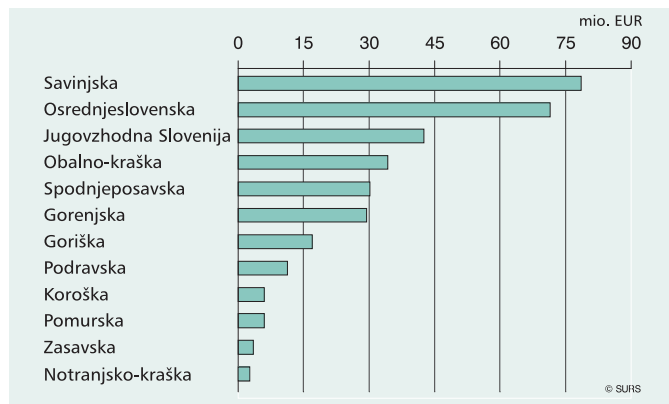
– Slovenija –

Tabela 5: Sredstva za investicije v varstvo okolja po namenih, Slovenija

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Investicije skupaj	173	212	249	192	252	292	271	347	333
v varstvo zraka in klime	54	41	48	48	60	83	69	99	75
v upravljanje odpadnih voda	71	116	114	70	107	110	78	90	160
v ravnanje z odpadki	18	38	49	37	37	57	84	71	56
v varstvo in izboljšava tal, podtalnice in površinskih voda	14	8	18	17	29	13	12	28	19
v varstvo pred hrupom in vibracijami	11	4	13	14	10	15	18	37	17
v drugo	4	5	6	6	8	12	10	21	7

Vir: SURS

Grafikon 9: Sredstva za investicije v varstvo okolja, statistične regije, Slovenija, 2009

Vir: SURS

■ Sredstva za investicije v varstvo okolja so v letu 2009 znašala 333 milijonov EUR ali 0,94 % bruto domačega proizvoda. Od 2001 do 2009 so se povečale za več kot 92 %.

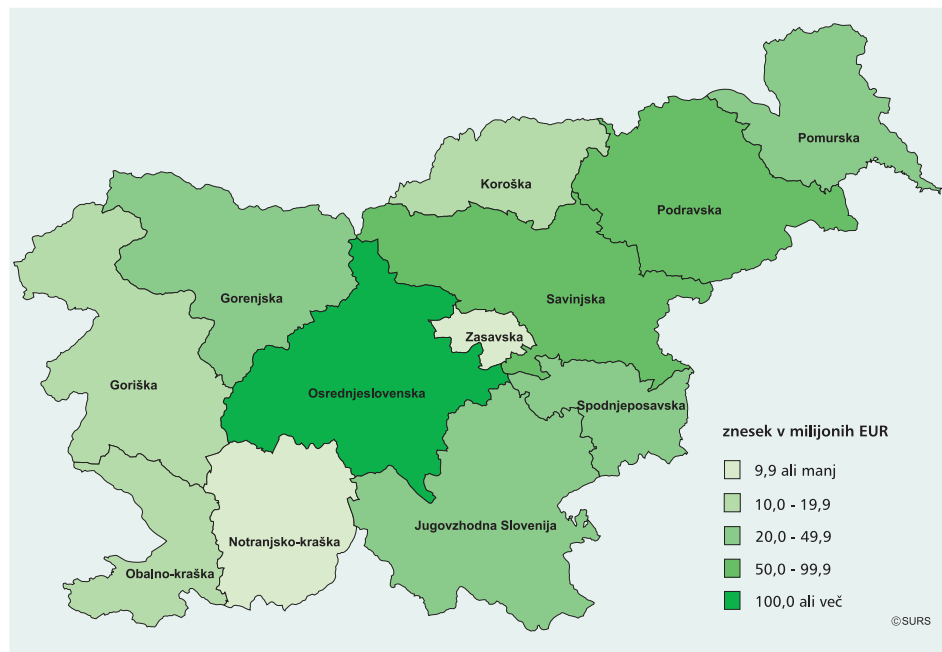
■ V letu 2009 je bilo največ sredstev za investicije v varstvo okolja (skoraj polovica) vloženih v upravljanje odpadnih voda, v letu 2008 pa je bil glavni del teh sredstev uporabljen za investicije v varstvo zraka in klime.

*Investicije
v varstvo okolja naraščajo.*

■ Med statističnimi regijami sta v letu 2009 največ sredstev v varstvo okolja vložili savinjska (več kot 78 milijonov EUR) in osrednje-slovenska (več kot 71 milijonov EUR), najmanj pa notranjsko-kraška (manj kot 3 milijone EUR) in zasavska statistična regija (nekaj več kot 3 milijone EUR).

– Slovenija –

Karta 5: Tekoči izdatki za varstvo okolja, statistične regije, Slovenija, 2009

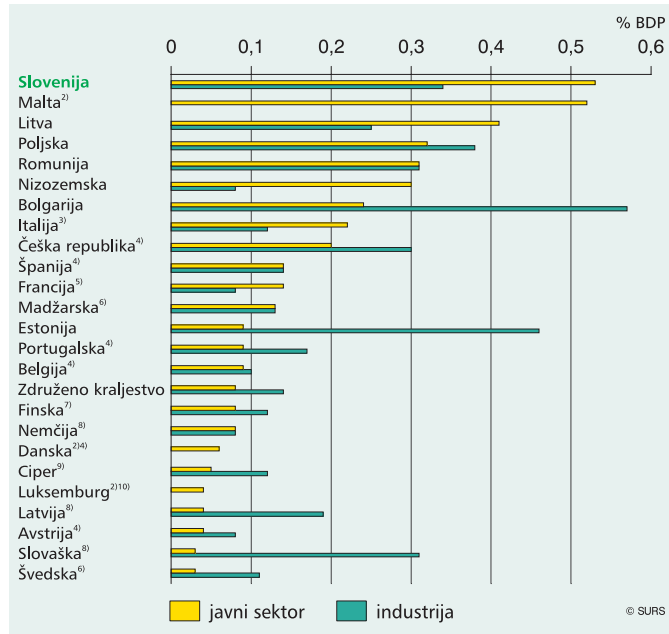
Vir: SURS

Največji delež tekočih izdatkov za varstvo okolja je porabljen za ravnanje z odpadki.

■ V celotni strukturi tekočih izdatkov za varstvo okolja je bil v letu 2009 največji delež izdatkov porabljen za ravnanje z odpadki, in sicer nekaj več kot 32 % (ali več kot 108 milijonov EUR); za upravljanje odpadnih voda je bilo porabljenih nekaj več kot 15 % tekočih izdatkov (ali nekaj nad 51 milijonov EUR), za varstvo zraka in klime pa nekaj več kot 8 % (ali nekaj nad 27 milijonov EUR).

■ Med statističnimi regijami je v letu 2009 največji delež tekočih izdatkov za varstvo okolja porabila osrednjeslovenska regija (več kot 29 %); večina teh izdatkov je bila porabljena za ravnanje z odpadki. V notranjsko-kraški in zasavski statistični regiji pa so za varstvo okolja porabili manj kot po odstotek tekočih izdatkov.

- EU-27 -

Grafikon 10: Sredstva za investicije v varstvo okolja, EU-27¹⁾, 2009

1) Za Irsko in Grčijo ni podatka.

2) Ni podatka o investicijah v varstvo okolja v industriji.

3) 1999. 4) 2008. 5) 2004. 6) 2006. 7) 2002. 8) 2007. 9) 2005. 10) 2003.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 28. 7. 2011)

*Slovenija je po višini vlaganj
v varstvo okolja v javnem sektorju glede
na celoten BDP na prvem mestu.*

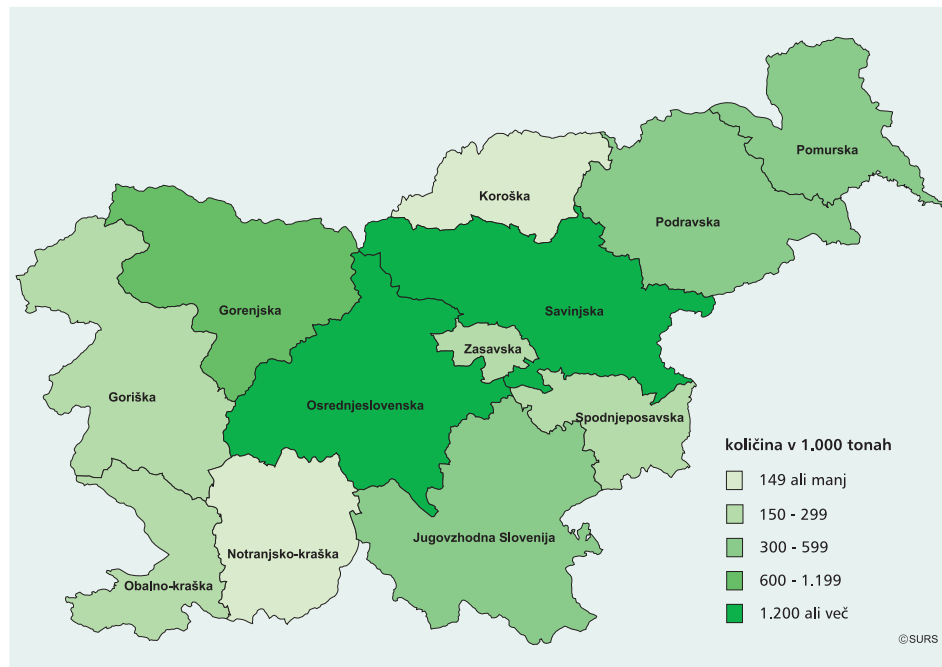
■ Države članice EU-27 se po višini investicij v varstvo okolja glede na delež, ki ga te predstavljajo v celotnem BDP, zelo razlikujejo. Zelo se razlikujejo tudi po deležu investicij, ki jih za ta namen porabijo v industriji, in po deležu investicij, ki jih za ta namen porabijo v javnem sektorju. Le v Romuniji, Španiji, na Madžarskem in v Nemčiji so bile investicije v varstvo okolja v industriji in v javnem sektorju primerljive. V Sloveniji, v Litvi, na Nizozemskem, v Italiji in v Franciji so več sredstev v varstvo okolja vlagali v javnem sektorju. V preostalih državah članicah EU pa so bile investicije v varstvo okolja višje v industriji.

■ Po podatkih Eurostata je bil v letu 2009 delež investicij v varstvo okolja v industriji glede na celotni BDP največji v Bolgariji (0,57 %), potem v Estoniji (0,46 %), na Poljskem (0,38 %), v Sloveniji (0,34 %) in na Slovaškem ter v Romuniji (po 0,31 %), najmanjši pa v Franciji, na Nizozemskem ter v Nemčiji in Avstriji (v vsaki manj kot 0,1 %).

■ Investicije v varstvo okolja v javnem sektorju so se gibale nekoliko drugače: tu sta v varstvo okolja vložili največ sredstev (glede na celoten BDP) Slovenija (0,53 %) in Malta (0,52 %), najmanj pa Švedska in Slovaška (po 0,03 %), potem pa Avstrija Latvija in Luksemburg (po 0,04 %).

– Slovenija –

Karta 6: Odpadki, statistične regije, Slovenija, 2010

Vir: SURS

*V zadnjem času
proizvedemo manj odpadkov.*

■ V letu 2010 smo v Sloveniji ustvarili 6,6 milijona ton odpadkov. Do leta 2008 se je količina odpadkov povečevala, po letu 2008 pa se je gospodarska kriza začela poznati tudi na tem področju, saj se je trend obrnil in so se količine odpadkov začele zmanjševati. V letu 2010 je namreč nastalo za 2 % manj odpadkov kot v letu 2007, in to predvsem zaradi manjše količine odpadkov iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti (približno za 3 % glede na leto 2007).

■ Komunalni odpadki so v Sloveniji v letu 2010 predstavljali približno 13 % vseh odpadkov. Preostalih 87 % odpadkov so bili industrijski odpadki; med te štejemo gradbene odpadke, odpadke iz posameznih proizvodnih dejavnosti, odpadke iz kmetijstva, odpadke iz storitvenih dejavnosti in druge.

– Slovenija –

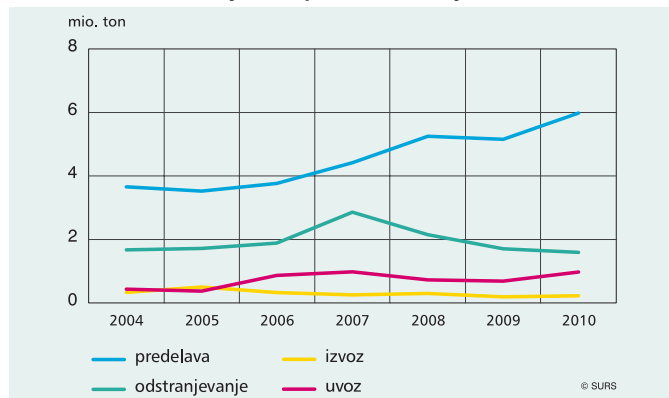
Tabela 6: Odpadki – vsi in nevarni, Slovenija

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	1.000 t						
Odpadki skupaj	6.814	6.514	6.897	7.036	7.034	6.760	6.604
od tega nevarni odpadki	110	128	103	106	154	99	106

Vir: SURS

■ Delež nevarnih odpadkov med vsemi odpadki, ki so nastali v letu 2010, je znašal nekaj manj kot 2 % ali približno 106.000 ton (to je za nekaj manj kot 7 % več, kot je bilo takih odpadkov v letu 2009). Nevarnih komunalnih odpadkov pa zadnja leta nastane okoli 3.500 ton na leto.

Grafikon 11: Ravnanje z odpadki, Slovenija

Vir: SURS

*Količina
odloženih odpadkov se zmanjšuje.*

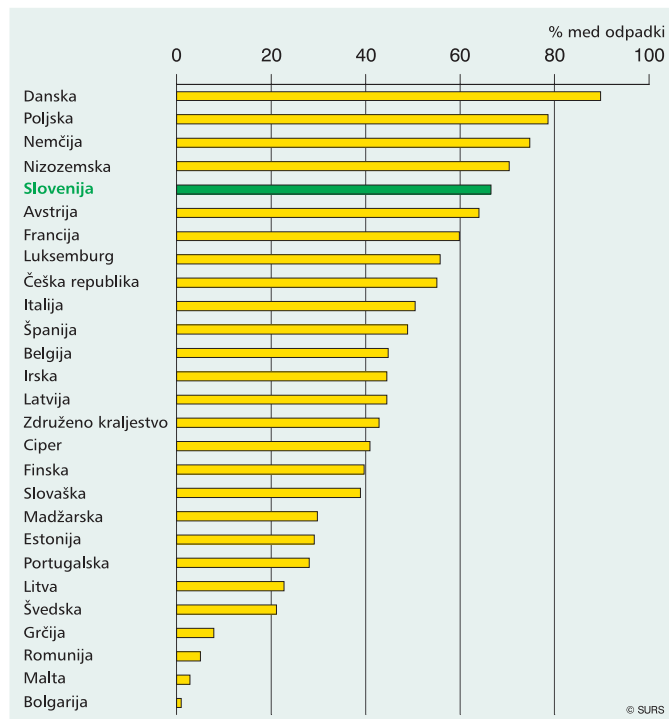
- Od leta 2006 dalje se količina odpadkov, ki se odstranjujejo tako, da se odlagajo, zmanjšuje; v letu 2010 se je glede na leto 2006 zmanjšala za več kot tretjino.
- Tudi količina odpadkov, ki se izvozijo, v zadnjih letih upada; količina uvoženih odpadkov pa niha, a je vsa leta večja od količine izvoženih odpadkov. Uvažamo predvsem ločeno zbrane frakcije, namenjene za predelavo.

*Čedalje več odpadkov
se reciklira in ponovno uporabi.*

- V Sloveniji se od leta 2002 dalje predela okoli 60 % odpadkov (v tem podatku so upoštevani odpadki, ki nastanejo v Sloveniji, in tudi tisti, ki jih uvozimo iz tujine z namenom, da bi jih predelali). Delež predelanih odpadkov med posameznimi leti nekoliko niha, a ostaja približno enak. V letu 2010 je bilo predelanih 65 % vseh odpadkov. Delež odpadkov, ki se predelajo s sežigom kot enim izmed postopkov predelave odpadkov, se je od leta 2002 do leta 2010 zmanjšal s skoraj 8 % na približno 4 %.
- Najpomembnejši postopek predelave odpadkov je vsekakor reciklaža odpadkov. Od leta 2002 do leta 2010 se je delež odpadkov, ki se reciklirajo, povečal za več kot 60 %. V letu 2010 smo v Sloveniji reciklirali največ, več kot 80 % kovinskih in papirnih odpadkov, najmanj, le okoli 8 % pa odpadkov iz tekstila; plastičnih odpadkov smo reciklirali več kot polovico, steklenih odpadkov in odpadkov iz lesa pa okoli 40 %.

- EU-27 -

Grafikon 12: Predelani odpadki, EU-27, 2008

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 28. 7. 2011)

*V EU-27
se predela čedalje več odpadkov.*

- Leta 2008 je v državah članicah EU-27 nastalo okoli 2.613 milijonov ton odpadkov, od tega največ (v vsaki preko 300 milijonov ton) v Nemčiji, Franciji in Združenem kraljestvu.
- V letu 2008 je bilo v državah članicah EU-27 predelanih 1.175 milijonov ton odpadkov ali 45 % vseh odpadkov.
- Največ odpadkov so predelali na Danskem, kar 90 %; sledile so Poljska (79 %), Nemčija (75 %) in Nizozemska (70 %). Najmanj odpadkov je bilo predelanih v Bolgariji, le 1 %, potem na Malti (3 %), v Romuniji (5 %) in v Grčiji (8 %).
- Slovenija se je s 67-odstotnim deležem predelanih odpadkov uvrstila visoko nad povprečje EU-27; v vseh državah članicah EU skupaj je bilo namreč predelanih povprečno 43 % odpadkov.

Foto: Živa Rant, SOKOL, ARSO

– Slovenija –

Tabela 7: Komunalni odpadki – vsi in nevarni, Slovenija

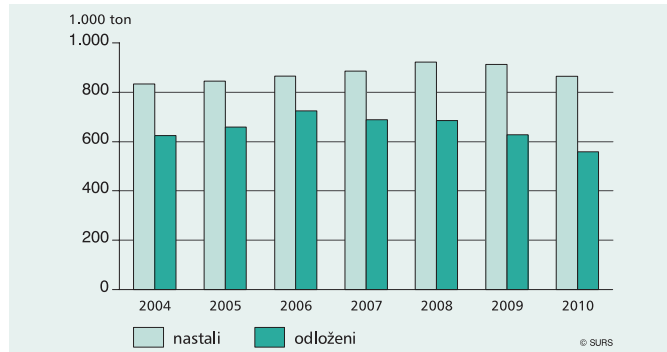
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	kg/prebivalca						
Komunalni odpadki skupaj	417	422	431	439	453	449	422
od tega nevarni	0,5	0,5	0,7	1,4	1,5	1,8	1,7

Vir: SURS

■ V letu 2010 je Slovenija odložila 64 % komunalnih odpadkov, kar je za 11 % manj kot v letu 2009 in za 23 % manj kot leta 2006, ko je bila količina odloženih komunalnih odpadkov najvišja.

Delež odloženih komunalnih odpadkov upada.

Grafikon 13: Komunalni odpadki – nastali in odloženi, Slovenija

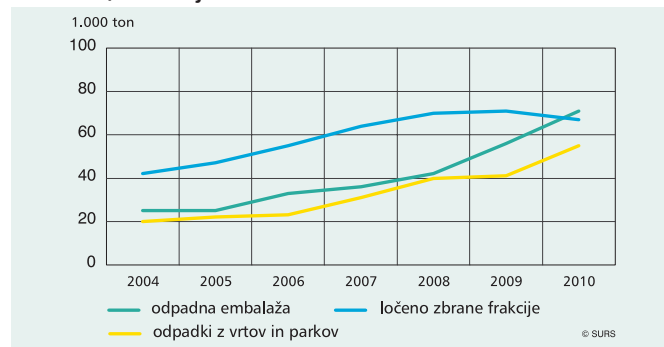
Vir: SURS

Količina komunalnih odpadkov se zmanjšuje.

■ V letu 2010 je prebivalec Slovenije proizvedel povprečno 422 kg komunalnih odpadkov na leto ali 1,7 kg na dan. V letu 2008 je bila količina komunalnih odpadkov na prebivalca najvišja, za 14 % več kot v letu 2002 in za 6 % več kot v letu 2010.

■ Nevarnih komunalnih odpadkov je med vsemi komunalnimi odpadki malo manj kot 1 %.

Grafikon 14: Ločeno zbrani komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom, Slovenija

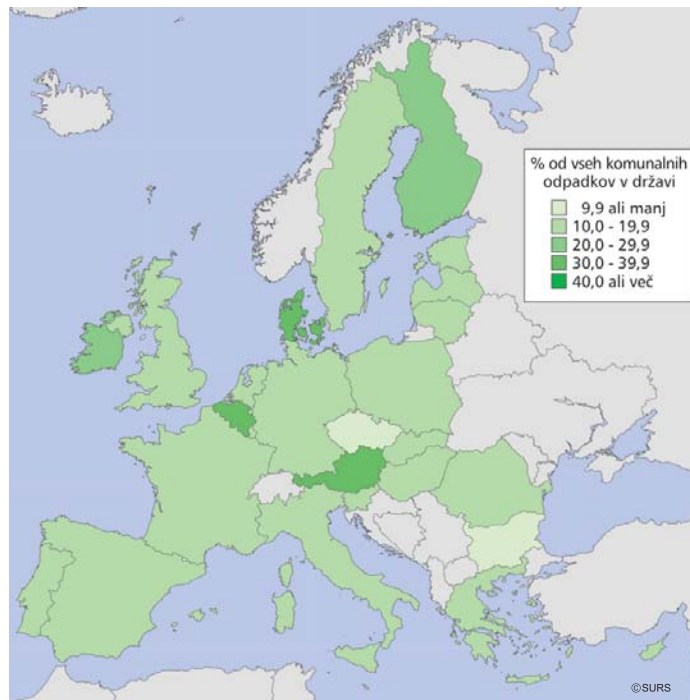

Vir: SURS

■ Količine odpadne embalaže in odpadkov z vrto in iz parkov v zadnjih letih močno naraščajo, obenem pa se zmanjšujejo količine ločeno zbranih frakcij. Med komunalnimi odpadki je bilo v letu 2010 še vedno največ mešanih komunalnih odpadkov, več kot 75 %.

- EU-27 -

Karta 7: Reciklirani komunalni odpadki, EU-27, 2009

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 28. 7. 2011)

V večini držav članic EU-27 se še vedno reciklira razmeroma malo komunalnih odpadkov.

- Količina komunalnih odpadkov na prebivalca na leto je na območju držav članic EU-27 precej visoka; v letu 2009 je namreč vsak prebivalec EU-27 proizvedel povprečno 512 kg komunalnih odpadkov.
- V večini držav članic EU-27 se še vedno največja količina komunalnih odpadkov odloži in v večini teh držav bi se moralo predelati (reciklirati in ponovno uporabiti) več teh odpadkov. V zadnjih letih se količina (odstotek) recikliranih komunalnih odpadkov v državah članicah EU-27 povečuje.
- V letu 2009 so največ komunalnih odpadkov reciklirali v Nemčiji, kar 47 % vseh. Slovenija se je z 38 % recikliranih komunalnih odpadkov uvrstila na drugo mesto. Zelo malo, manj kot 10 %, komunalnih odpadkov so reciklirali v Latviji (7 %), na Malti (4 %), v Litvi in na Slovaškem (po 3 %), v Češki republiki (2 %) in v Romuniji (1 %) ter v Bolgariji (celo manj kot 0,5 %).

– Slovenija –

Tabela 8: Površina gozdov, Slovenija

	2000	2005	2006	2007	2008	2009
	1.000 ha					
Gozdovi skupaj¹⁾	1.134	1.169	1.174	1.183	1.185	1.186
gospodarski gozdovi	1.062	1.060	1.064	1.074	1.075	1.077
varovalni gozdovi in
gozdni rezervati	73	110	110	110	110	109

1) Seštevki se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

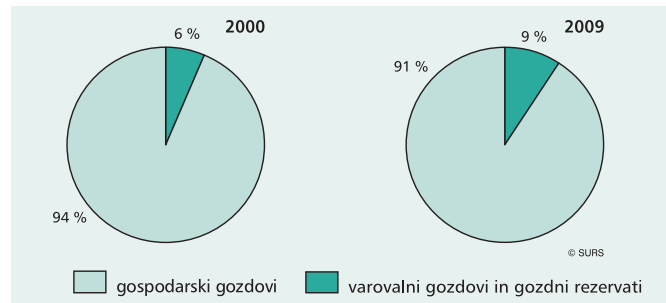
Vira: MKGP, ZGS

■ Osnovna vloga gozdov je gospodarska, zato so gospodarski gozdovi v Sloveniji v obdobju 2000–2009 prevladovali. Površina gospodarskih gozdov se je od leta 2000 do 2009 počasi povečevala in v letu 2009 je znašala več kot 1 milijon hektarjev.

■ Varovalni gozdovi in gozdni rezervati so pomembni zaradi svoje varovalne vloge in zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti. V letu 2009 je njihova skupna površina znašala okoli 109.000 hektarjev ali skoraj 37.000 hektarjev več kot leta 2000.

*Površina
varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov
se je povečala.*

Grafikon 15: Gospodarski gozdovi, varovalni gozdovi in gozdni rezervati, Slovenija

Vira: MKGP, ZGS

Povečanje deleža varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov kaže na vse večji okoljski pomen gozdov.

■ Gospodarski gozdovi so v obdobju 2000–2009 zavzemali največji delež, in sicer je ta v celotnem obdobju znašal nad 90 %; med 2000 in 2004 je znašal 94 %, potem pa se je zmanjšal in v 2009 obsegal 91 %.

■ Delež varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov se je od leta 2000 do leta 2009 povečal s 6 % na nekaj več kot 9 %.

- EU-27 -

Tabela 9: Površine gozdov po funkcijah, EU-27, 2010

1.000 ha

| | Zavarovane
gozdne
površine ¹⁾ | Zavarovane kopne površine
za ohranjanje biotske
raznoverstnosti ²⁾ |
|---------------------|--|---|
| EU-27 ³⁾ | 20.356 | 58.609 |
| Italija | 3.265 | 4.306 |
| Nemčija | 2.754 | 3.457 |
| Španija | 2.499 | 12.351 |
| Finska | 1.925 | 4.309 |
| Romunija | 1.746 | 3.148 |
| Švedska | 1.435 | 5.696 |
| Slovaška | 1.104 | 574 |
| Češka republika | 740 | 785 |
| Portugalska | 700 | 1.601 |
| Avstrija | 659 | 898 |
| Latvija | 610 | 729 |
| Litva | 433 | 908 |
| Madžarska | 424 | 1.397 |
| Bolgarija | 313 | 3.284 |
| Francija | 313 | 4.672 |
| Slovenija | 241 | 636 |
| Estonija | 213 | 757 |
| Belgija | 209 | 307 |
| Poljska | 187 | 3.440 |
| Grčija | 164 | 2.147 |
| Združeno kraljestvo | 145 | 1.666 |
| Ciper | 95 | 75 |
| Nizozemska | 83 | 349 |
| Irska | 58 | 755 |
| Danska | 40 | 317 |
| Malta | 0 | 4 |
| Luksemburg | ... | 40 |

... ni podatka

1) Gozdne površine, prvotno namenjene za varstvo in ohranjanje biotske raznoverstnosti, naravnih ter kulturnih virov v okviru zavarovanih območij.

2) Evropska direktiva o habitatih.

3) Vsota razpoložljivih podatkov po državah.

Vir: Eurostat, FAO (Global FRA, 2010)

*Slovenija
spada med države z manjšimi površinami
zavarovanih gozdov.*

- Po podatkih Eurostata je bilo leta 2010 v Evropski uniji okrog 20 milijonov hektarjev gozdov (ali 13 % celotne površine EU-27) v zavarovanih območjih.
- Najobsežnejše zavarovane gozdne površine so v letu 2010 imele Italija, Nemčija in Španija; Slovenija se je z 241.000 hektarji uvrstila med države z manj obsežnimi zavarovanimi gozdnimi površinami.
- Kopne površine, ki so v Evropski direktivi o habitatih določene za ohranjanje biotske raznoverstnosti, so v EU-27 leta 2010 obsegale skoraj 59 milijonov hektarjev, v Sloveniji pa 636.000 hektarjev (to je 1 % vseh evropskih zavarovanih kopnih površin).

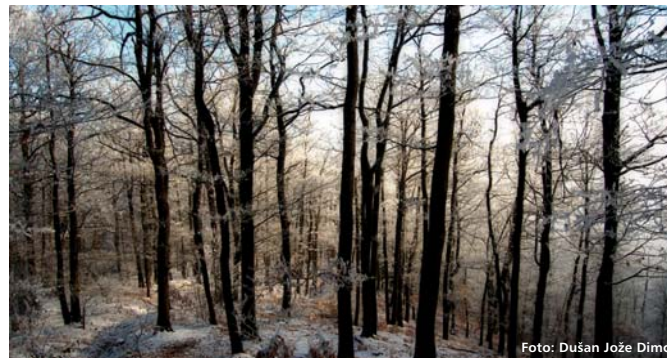

Foto: Dušan Jože Dimc

– Slovenija –

Tabela 10: Letni prirastek in lesna zaloga, Slovenija

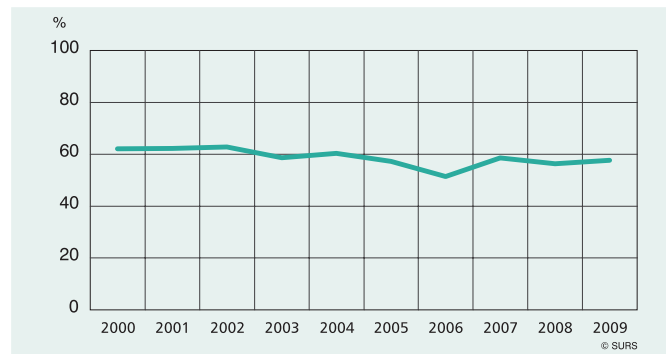
| | Lesna zaloga
(mio. m ³) | Letni prirastek
(mio. m ³) | Lesna zaloga
(m ³ /ha) | Letni prirastek
(m ³ /ha) |
|------|--|---|--------------------------------------|---|
| 2000 | 263 | 6,9 | 232 | 6,1 |
| 2001 | 268 | 6,9 | 234 | 6,1 |
| 2002 | 277 | 7,1 | 241 | 6,2 |
| 2003 | 286 | 7,3 | 247 | 6,3 |
| 2004 | 294 | 7,4 | 252 | 6,4 |
| 2005 | 301 | 7,6 | 257 | 6,5 |
| 2006 | 308 | 7,7 | 262 | 6,5 |
| 2007 | 318 | 7,8 | 269 | 6,6 |
| 2008 | 322 | 7,9 | 272 | 6,6 |
| 2009 | 328 | 8,0 | 276 | 6,7 |

Vir: ZGS

*Lesne zaloge
in letni prirastek se povečujejo.*

- Lesna zaloga v Sloveniji je leta 2009 znašala skoraj 328 milijonov kubičnih metrov (276 m³/ha) ali skoraj 25 % več kot leta 2000 (263 milijonov kubičnih metrov). Slovenija se je po količini lesne zaloge uvrščala na visoko mesto med državami članicami EU-27 z največjo lesno zalogo.
- Letni prirastek lesa v Sloveniji se je v opazovanem obdobju povečeval, in leta 2009 je znašal 8 milijonov kubičnih metrov ali 1 milijon kubičnih metrov več kot v letu 2000. Leta 2009 je letni prirastek znašal 6,7 kubičnega metra na hektar gozda ali 10 % več kot leta 2000.

Grafikon 16: Neizkoriščenost poseka lesa, Slovenija

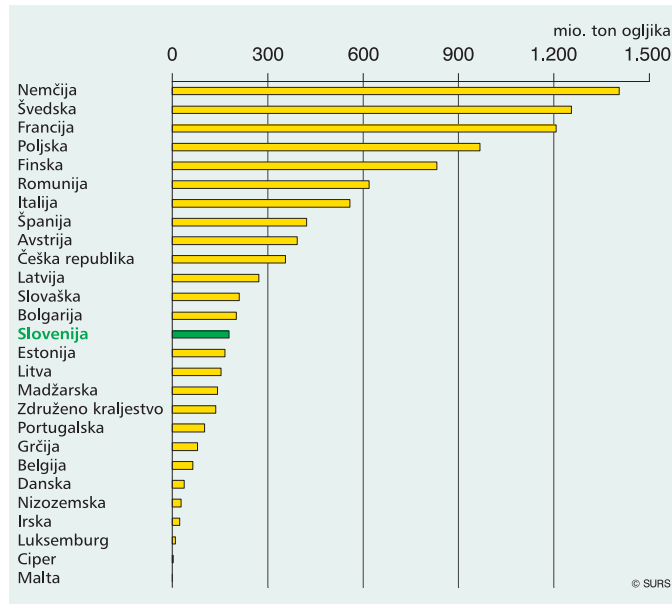
Vira: SURS, ZGS

- Delež neizkoriščenega poseka lesa se je v opazovanem obdobju 2000–2009 gibal v povprečju okoli 60 %; v letu 2009 je ostalo neizkoriščenih skoraj 58 % poseka lesa, leta 2006 pa 51 %; v tem letu je bila stopnja intenzivnosti poseka v Sloveniji največja (stopnja intenzivnosti poseka izraža razmerje med posekom in prirastkom lesa).
- Razmeroma visok delež neizkoriščenega poseka lesa odraža strateško prednost slovenskih gozdov kot vira za skladiščenje ogljika.

*Slovenski gozdovi
so pomemben vir ponorov ogljika
in blažilci klimatskih sprememb.*

- EU-27 -

Grafikon 17: Zaloge ogljika v živi gozdni biomasi, EU-27, 2010

Vir: FAO (Global FRA, 2010)

Največje zaloge ogljika v živi gozdni biomasi so uskladiščene v Nemčiji.

■ Po podatkih Organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO) so bile v letu 2010 največje zaloge ogljika v živi gozdni biomasi uskladiščene v Nemčiji, v Švedski in v Franciji (v vsaki več kot 1 milijarda ton). Skupaj je bilo v teh državah leta 2010 uskladiščenih skoraj 4 milijarde ton ogljika ali več kot tretjina (39 %) vseh zalog ogljika v živi gozdni biomasi.

■ Slovenski gozdovi so leta 2010 v živi gozdni biomasi skladiščili skoraj 180 milijonov ton ogljika ali malo manj kot 2 % vseh zalog v EU-27 (skoraj 10 milijard ton). Približno enako količino ogljika v živi gozdni biomasi kot slovenski gozdovi so leta 2010 skladiščili gozdovi v Estoniji (165 milijonov ton).

Foto: Urška Gale

2. ENERGETIKA V ŠTEVILKAH

*"Smo kot kmetje zakupniki,
ki za gorivo sekamo ograjo okoli svoje hiše,
ko bi lahko uporabljali neizčrpne energijske vire
Narave – sonce, veter in plimovanje.
... Jaz bi vložil denar v sonce in sončno energijo.
Kakšen vir moči! Upam, da nam ne bo potrebno čakati,
da bo nafte in premoga zmanjkalo, preden se spopademo s tem."*

Thomas Edison

– Slovenija –

Tabela 11: Domača proizvodnja energije, Slovenija

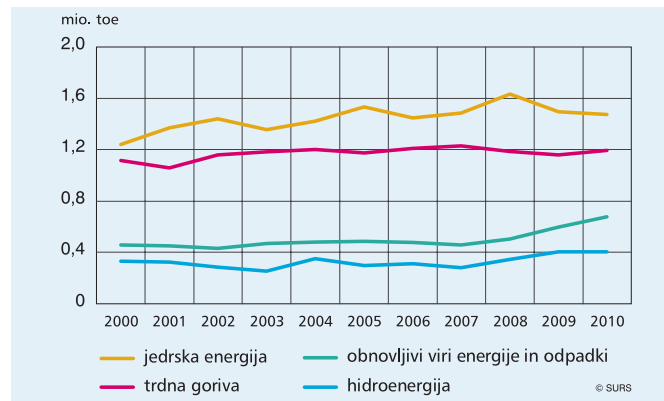
Leto	Proizvodnja skupaj
2000	3.151
2001	3.210
2002	3.321
2003	3.289
2004	3.460
2005	3.495
2006	3.445
2007	3.455
2008	3.672
2009	3.659
2010	3.755

Vir: SURS

- Leta 2010 je domača proizvodnja energije znašala skoraj 3,8 milijona ton ekvivalenta nafte (toe) ali za 19 % več kot v letu 2000 in za skoraj 3 % več kot v letu 2009.

*Skupna proizvodnja energije
v Sloveniji se povečuje.*

Grafikon 18: Domača proizvodnja energije po energetskih virih, Slovenija

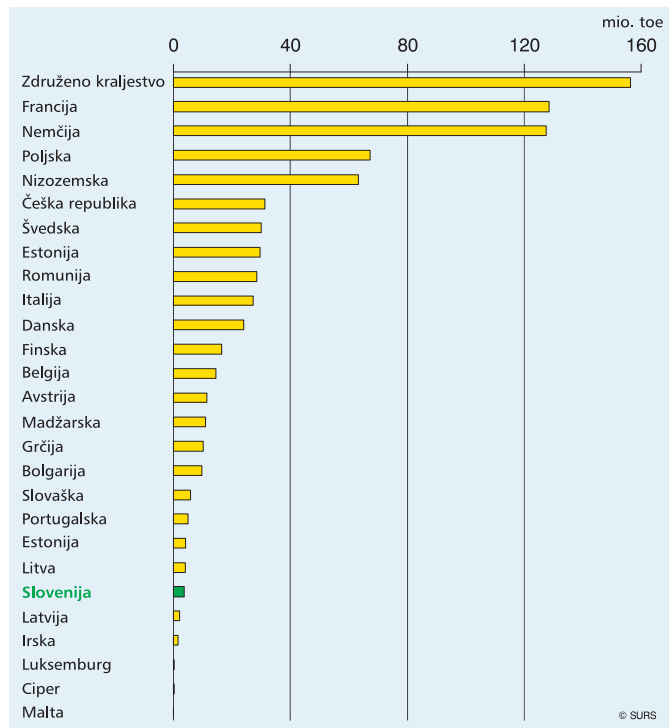

Vir: SURS

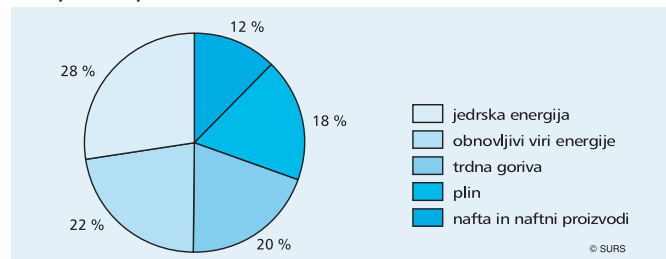
- Po letu 2000 je med energetskimi viri prevladovala jedrska energija. Njena proizvodnja se je v obdobju 2000–2010 povečala z okoli 1,2 milijona toe na skoraj 1,5 milijona toe ali za skoraj 19 %. V tem obdobju se je povečala tudi proizvodnja drugih energetskih virov: trdnih goriv za okoli 7 %, hidroenergije za okoli 22 %, obnovljivih virov energije pa za več kot 47 %.
- V strukturi domače proizvodnje energije je tudi v letu 2010 – enako kot v zadnjih desetih letih – predstavljala največji delež jedrska energija, več kot 39 %. Trdna goriva so predstavljala približno 32 %, obnovljivi viri energije in odpadki 18 % ter hidroenergija skoraj 11 % vse energije, proizvedene v Sloveniji.

- EU-27 -

Grafikon 19: Proizvodnja primarne energije, EU-27, 2009

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 17. 8. 2011)

Grafikon 20: Proizvodnja primarne energije po energetskih virih, EU-27, 2009

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 17. 8. 2011)

■ V strukturi proizvodnje primarne energije je leta 2009 predstavljala največji delež jedrska energija, 28 %; obnovljivi viri energije so predstavljali 22 %, trdna goriva 20 %, plin 18 % ter nafta in naftni proizvodi 12 %.

V proizvodnji primarne energije v EU-27 prevladuje jedrska energija.

■ Leta 2009 so vse države članice EU-27 skupaj proizvedle več kot 800 milijonov toe primarne energije. Več kot polovico te energije so skupaj proizvedle tri države: največ Združeno kraljestvo (156 milijonov toe oz. 19 %) ter Francija in Nemčija (vsaka sta proizvedli okoli 16 % celotne primarne energije v EU-27). Najmanj primarne energije so proizvedli na Cipru (0,1 milijona toe oz. 0,01 %); na Malti pa je sploh niso proizvajali. Slovenija se je z 0,4-odstotnim deležem uvrstila med najmanjše proizvajalke primarne energije v EU-27.

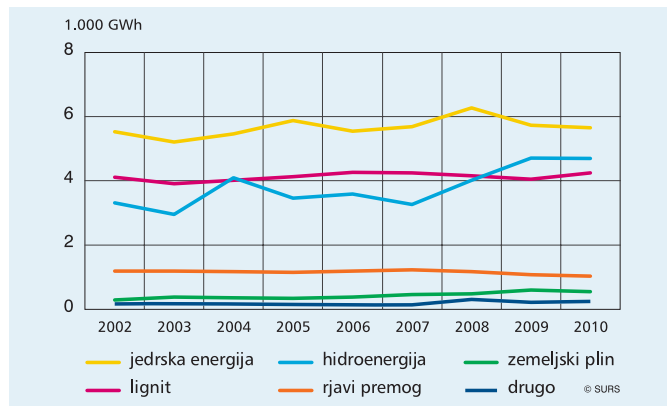
– Slovenija –

Tabela 12: Proizvodnja električne energije na generatorju po načinih proizvodnje, Slovenija

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Proizvodnja skupaj	13.624	14.466	14.600	13.821	15.272	15.117	15.115	15.043	16.398	16.401	16.433
hidroelektrarne	3.834	3.796	3.313	2.957	4.095	3.461	3.591	3.266	4.018	4.713	4.696
termoelektrarne	5.029	5.413	5.759	5.657	5.718	5.772	5.975	6.082	6.107	5.945	6.067
jedrska elektrarna	4.761	5.257	5.528	5.207	5.459	5.884	5.548	5.695	6.273	5.739	5.657
sončne elektrarne	-	-	-	-	0	0	0	0	1	4	13

- ni pojava
Vir: SURS

Grafikon 21: Proizvodnja električne energije na generatorju po virih energije, Slovenija

Vir: SURS

■ Proizvodnja električne energije v Sloveniji se povečuje. Leta 2010 smo je proizvedli več kot 16.000 GWh ali za 0,2 % več kot v letu 2009 in kar za okoli 21 % več kot v letu 2000.

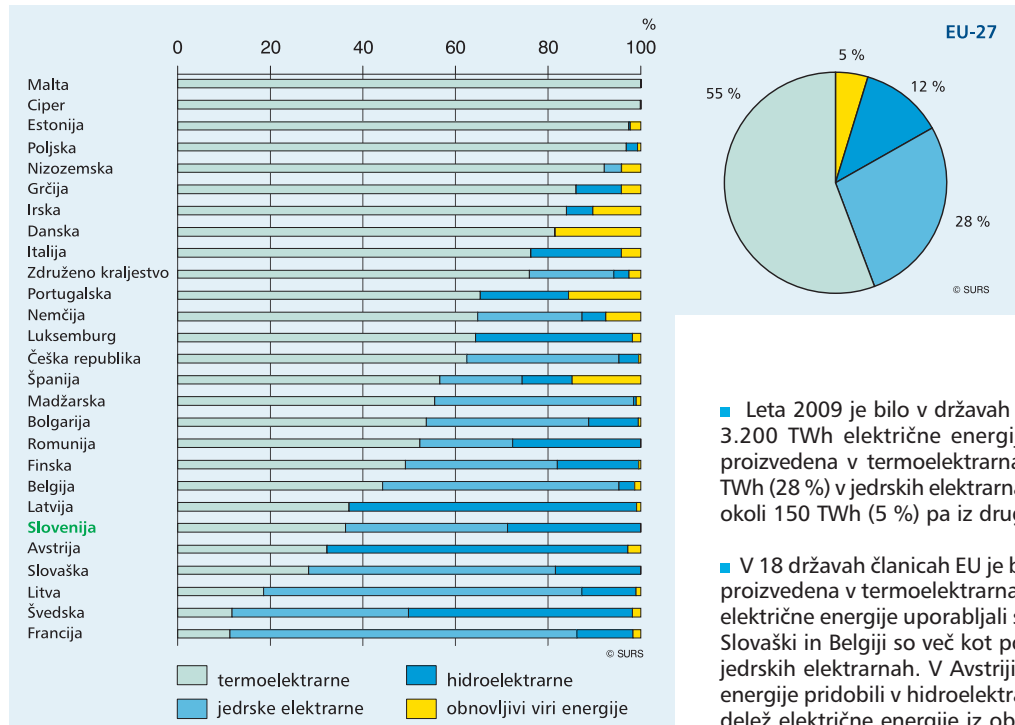
■ Leta 2010 je bilo več kot 6.000 GWh (ali skoraj 37 %) električne energije proizvedene v termoelektrarnah, več kot 5.600 GWh (34 %) v jedrski elektrarni, skoraj 4.700 GWh (29 %) pa v hidroelektrarnah. Delež v sončnih elektrarnah proizvedene električne energije je znašal le 0,1 % (13 GWh), vendar je bila proizvedena količina kar za 225 % večja kot v letu 2009.

*Skupna proizvodnja energije
v Sloveniji se povečuje.*

■ V letu 2010 je bilo največ električne energije proizvedene iz jedrske energije, in sicer več kot 34 %; iz hidroenergije je bilo pridobljenih skoraj 29 %, iz lignita 26 %, iz drugih virov pa okoli 11 % električne energije.

- EU-27 -

Grafikon 22: Proizvodnja električne energije po načinih proizvodnje, EU-27, 2009

V EU-27 se več kot polovico električne energije proizvede v termoelektrarnah.

■ Leta 2009 je bilo v državah članicah EU skupno proizvedene okoli 3.200 TWh električne energije. Večina električne energije je bila proizvedena v termoelektrarnah (1.800 TWh oz. skoraj 55 %), 890 TWh (28 %) v jedrskih elektrarnah, 390 TWh (12 %) v hidroelektrarnah, okoli 150 TWh (5 %) pa iz drugih obnovljivih virov energije.

■ V 18 državah članicah EU je bila več kot polovica električne energije proizvedena v termoelektrarnah. Na Malti in Cipru so za proizvodnjo električne energije uporabljali samo termoelektrarne. V Franciji, Litvi, Slovaški in Belgiji so več kot polovico električne energije proizvedli v jedrskih elektrarnah. V Avstriji in Latviji pa so največji del električne energije pridobili v hidroelektrarnah (v vsaki približno 60 %). Največji delež električne energije iz obnovljivih virov (brez hidroelektrarn) je pridobila Danska (18 %); sledili sta ji Španija (15 %) in Irska (10 %).

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 17. 8. 2011)

– Slovenija –

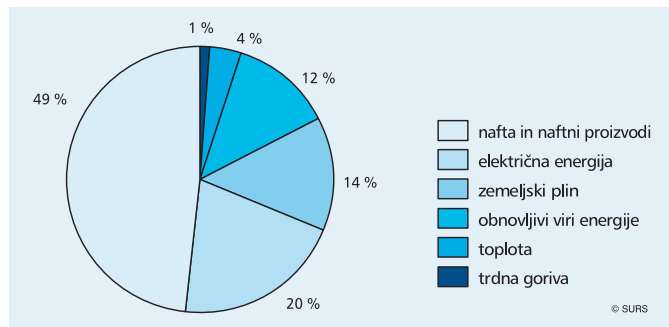
Tabela 13: Končna poraba energije po sektorjih, Slovenija

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Poraba skupaj	4.561	4.691	4.677	4.862	5.000	5.094	5.143	5.103	5.436	4.934	5.077
energetski sektor	18	19	16	17	17	16	17	18	17	16	19
predelovalne dejavnosti in gradbeništvo	1.396	1.277	1.238	1.515	1.536	1.645	1.698	1.604	1.485	1.219	1.277
promet	1.309	1.360	1.387	1.405	1.452	1.543	1.626	1.836	2.149	1.862	1.859
gospodinjstva	1.125	1.131	1.163	1.250	1.232	1.186	1.157	1.048	1.115	1.211	1.276
ostala poraba	597	783	767	518	564	494	458	394	519	518	542
neenergetska raba	117	122	106	158	197	210	187	202	152	109	104

1.000 toe

Vir: SURS

Grafikon 23: Končna poraba energije po energetskih virih, Slovenija, 2010

Vir: SURS

■ Leta 2010 je bilo v Sloveniji porabljenih okoli 5 milijonov toe energije ali skoraj 3 % več kot leta 2009 in okoli 11 % več kot leta 2000.

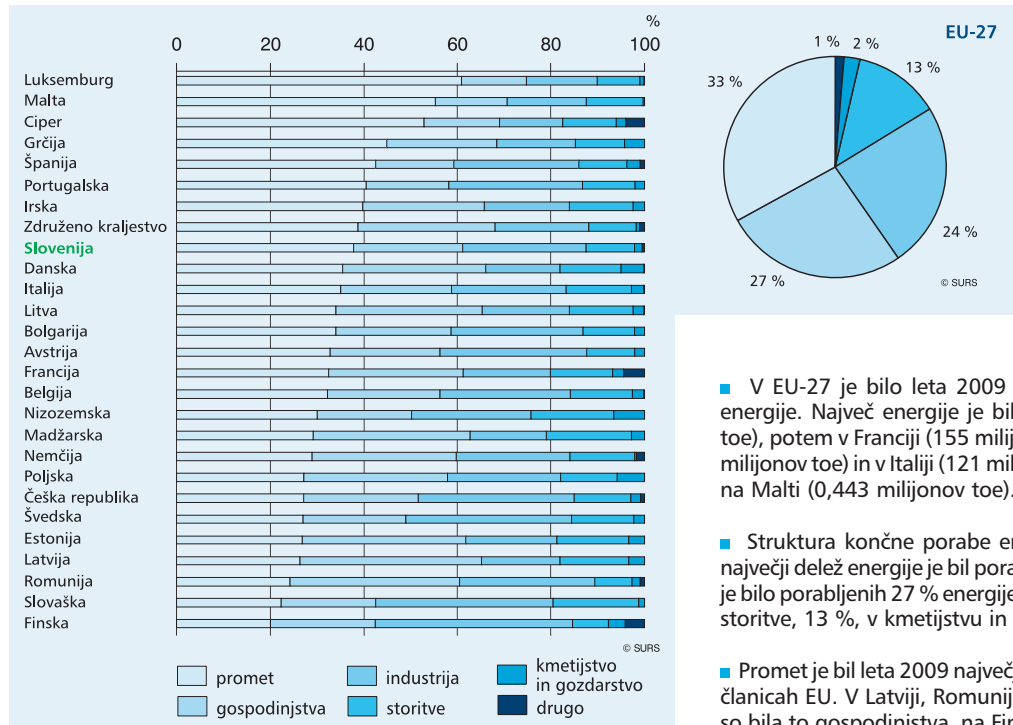
■ Leta 2010 je bilo največ energije porabljene v prometu, skoraj 37 %; po okoli 25 % energije je bilo porabljenih v predelovalnih dejavnostih in v gradbeništvu ter v gospodinjstvih. V drugih sektorjih je bilo porabljenih okoli 13 % energije.

Končna poraba energije v Sloveniji narašča.

■ V strukturi porabljene energije so skoraj polovico predstavljali nafta in naftni proizvodi, okoli 49 %; električna energija je predstavljala 20 %, zemeljski plin 14 %, obnovljivi viri energije 12 %, toplotna energija 4 %, trdna goriva pa 1 %.

- EU-27 -

Grafikon 24: Končna poraba energije po sektorjih, EU-27, 2009

*Največji
končni porabnik energije
v EU-27
je promet.*

■ V EU-27 je bilo leta 2009 porabljenih okoli 1.100 milijonov toe energije. Največ energije je bilo porabljen v Nemčiji (213 milijonov toe), potem v Franciji (155 milijonov toe), v Združenem kraljestvu (137 milijonov toe) in v Italiji (121 milijonov toe). Najmanj energije so porabili na Malti (0,443 milijonov toe).

■ Struktura končne porabe energije v EU-27 je bila leta 2009 taka: največji delež energije je bil porabljen v prometu, 33 %; v gospodinjstvih je bilo porabljenih 27 % energije, v industriji 24 %, v sektorju, ki vključuje storitve, 13 %, v kmetijstvu in gozdarstvu pa 2 %.

■ Promet je bil leta 2009 največji končni porabnik energije v 17 državah članicah EU. V Latviji, Romuniji, Estoniji, Madžarski, Poljski in Nemčiji so bila to gospodinjstva, na Finskem, Slovaškem, Švedskem in v Češki republiki pa industrija.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 17. 8. 2011)

– Slovenija –

Tabela 14: Končna poraba energije v prometu, Slovenija

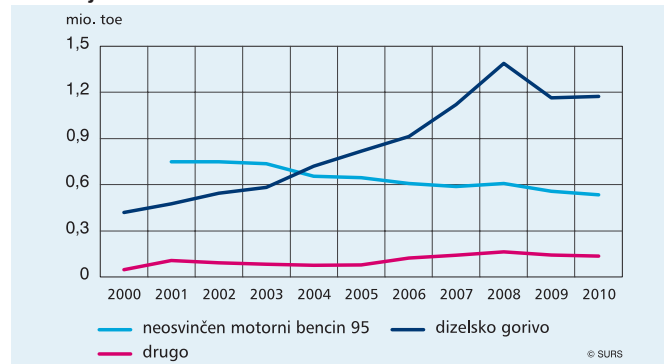
Leto	Poraba skupaj
2000	1.309
2001	1.360
2002	1.387
2003	1.405
2004	1.452
2005	1.543
2006	1.626
2007	1.836
2008	2.149
2009	1.862
2010	1.859

Vir: SURS

- Leta 2010 je bilo v prometu porabljenih skoraj 1,9 milijona toe energije; to je sicer za 42 % več kot leta 2000, a tudi za okoli 0,2 % manj kot leta 2009.

Poraba energije v prometu se v zadnjih letih zmanjšuje; prevladuje dizelsko gorivo.

Grafikon 25: Končna poraba energije v prometu po gorivih, Slovenija

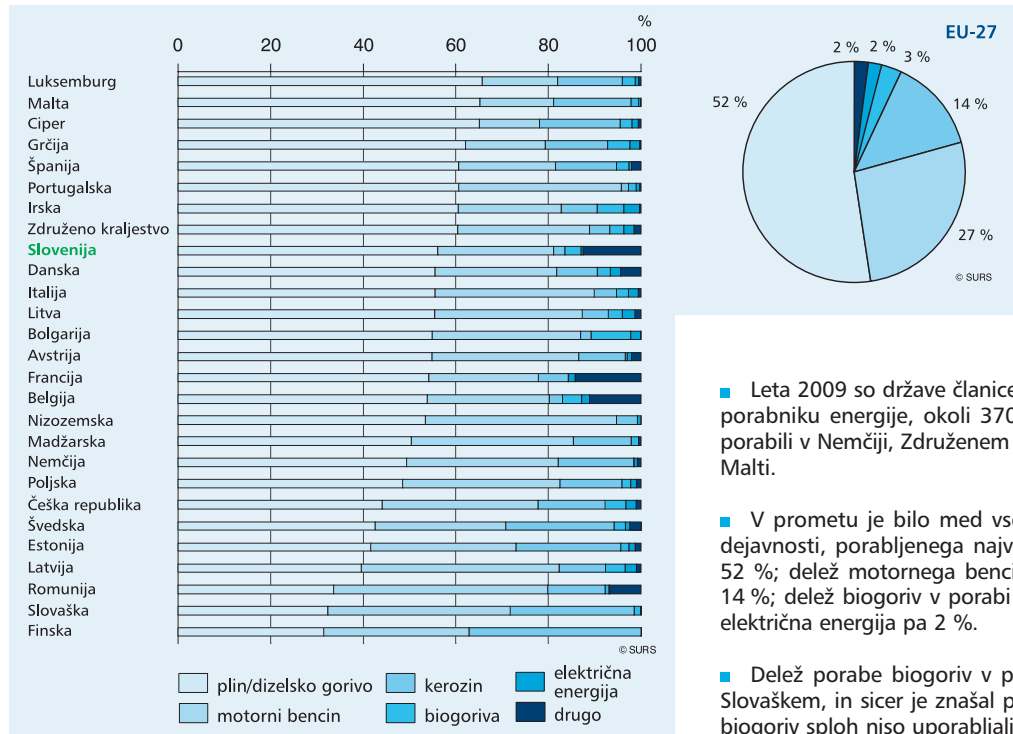

Vir: SURS

- Do leta 2003 se je v prometu porabilo največ neosvinčenega motornega bencina 95, leta 2004 ga je prehitelo dizelsko gorivo. V letu 2009 se je poraba večine goriv zmanjšala. Poraba neosvinčenega motornega bencina 95 in 98 ter kerozina se je še naprej zmanjševala tudi v letu 2010. Poraba dizla in biogoriv je ostala približno enaka kot prejšnje leto (2009), poraba električne energije in utekočinjenega naftnega plina pa se je povečala.
- Struktura porabe goriv v prometu je bila v letu 2010 taka: dizelsko gorivo je predstavljalo skoraj 64 % vse porabe goriv v prometu, neosvinčen motorni bencin 95 skoraj 29 %, neosvinčen motorni bencin 98 okoli 3 %, tekoča biogoriva 1,6 %, kerozin 1,4 %, električna energija 0,8 %, utekočinjeni naftni plin pa 0,3 %.

- EU-27 -

Grafikon 26: Končna poraba energije v prometu po gorivih, EU-27, 2009

*V EU-27
v prometu prevladujeta
plin
in dizelsko gorivo.*

- Leta 2009 so države članice EU-27 porabile v prometu, največjem porabniku energije, okoli 370 milijonov toe goriv. Največ goriv so porabili v Nemčiji, Združenem kraljestvu, Franciji in Italiji, najmanj na Malti.
- V prometu je bilo med vsemi gorivi, ki so bila porabljena v tej dejavnosti, porabljenega največ plina in dizelskega goriva, in sicer 52 %; delež motornega bencina je znašal 27 %, delež kerozina pa 14 %; delež biogoriv v porabi goriva v prometu je predstavljal 3 %, električna energija pa 2 %.
- Delež porabe biogoriv v prometu je bil v letu 2009 največji na Slovaškem, in sicer je znašal približno 8 %. V Estoniji in na Malti pa biogoriv sploh niso uporabljali v prometu.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 6. 9. 2011)

– Slovenija –

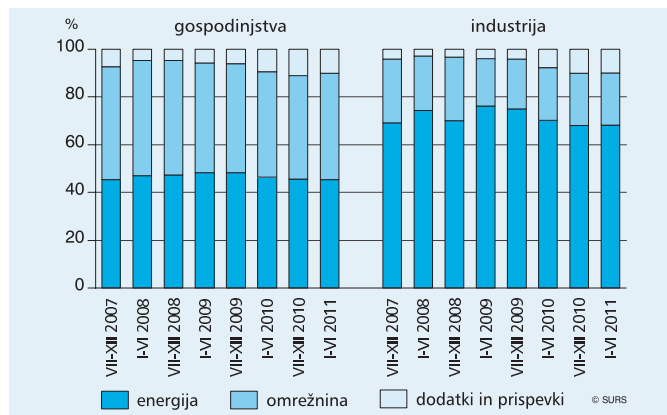
Tabela 15: Cene električne energije¹⁾²⁾, Slovenija

	EUR/100 kWh							
	VII-XII 2007	I-VI 2008	VII-XII 2008	I-VI 2009	VII-XII 2009	I-VI 2010	VII-XII 2010	I-VI 2011
Industrija	10,92	11,18	11,82	12,35	11,55	11,92	12,06	11,85
Gospodinjstva	11,16	11,47	11,56	13,46	13,41	14,01	14,26	14,41

1) Vključen DDV.

2) Prikazani so podatki za standardni porabniški skupini, ki imata porabo 2.500 do 5.000 kWh (Dc – gospodinjstva) in 500 do 2.000 MWh (Ic – industrija).

Vir: SURS

Grafikon 27: Struktura cen električne energije¹⁾²⁾, Slovenija

1) Brez DDV.

2) Prikazani so podatki za standardni porabniški skupini, ki imata porabo 2.500 do 5.000 kWh (Dc – gospodinjstva) in 500 do 2.000 MWh (Ic – industrija).

Vir: SURS

■ Cena električne energije za gospodinjstva je bila v Sloveniji v obdobju od 2. polletja 2007 do 1. polletja 2011 večinoma višja od cene električne energije za industrijo. Ta je bila višja le v 2. polletju 2008.

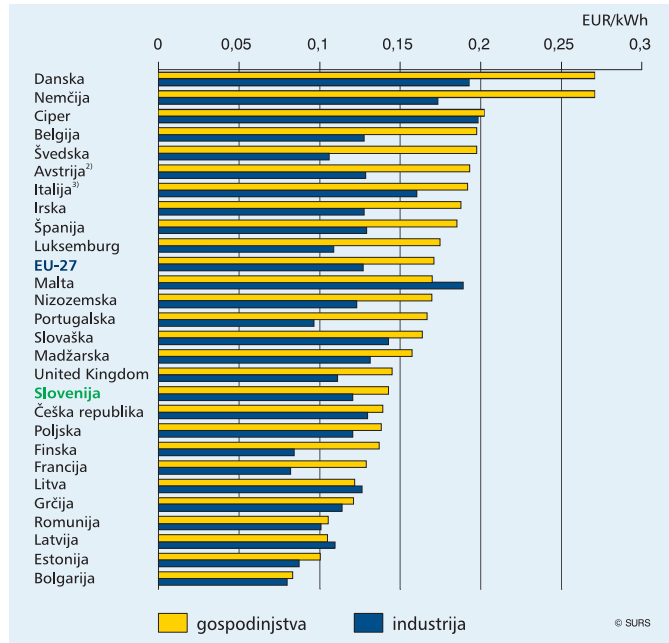
■ Cene električne energije so se med letoma 2007 in 2011 večinoma povečevale. Cena električne energije za gospodinjstva se je povečala za 29 %, cena za industrijo pa za skoraj 9 %.

*Cene električne energije
se stalno povečujejo.*

■ Ceno električne energije sestavljajo: cena energije, omrežnina, dodatki k omrežnini, trošarina, od 1. 2. 2010 prispevek za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in davek na dodano vrednost.

■ Med posameznimi postavkami v ceni električne energije so se v opazovanem obdobju najbolj povečali dodatki in prispevki.

– EU-27 –

Grafikon 28: Cene električne energije¹⁾, EU-27, 2. polletje 2010

V EU-27 plačujejo gospodinjstva večinoma višjo ceno električne energije kot industrija.

- V državah članicah EU-27 so bile v 2. polletju 2010 cene električne energije za gospodinjstva večinoma višje od cen električne energije za industrijo. Gospodinjstva so plačevala nižjo ceno kot industrija le na Malti, v Litvi in v Latviji.
- Razmerja med cenami električne energije za obe skupini porabnikov po državah so zelo različna. Razlika med cenama je največja na Švedskem; cena električne energije za gospodinjstva je namreč tam kar za skoraj 87 % višja od cene za industrijo.
- Najvišjo ceno električne energije so gospodinjstva plačevala na Danskem, najnižjo v Bolgariji; cena električne energije za industrijo pa je bila najvišja na Cipru, najnižja pa prav tako v Bolgariji.
- V Sloveniji je cena električne energije za industrijo v 2. polletju 2010 znašala 95 % povprečja EU-27, cena električne energije za gospodinjstva pa 83 % povprečja EU-27.

1) Prikazani so podatki za standardni porabniški skupini, ki imata porabo 2.500 do 5.000 kWh (Dc – gospodinjstva) in 500 do 2.000 MWh (Ic – industrija).

2) Podatek o ceni električne energije za industrijo velja za 2. polletje 2008.

3) Začasni podatek.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 6. 9. 2011)

Foto: Dušan Jože Dimc

– Slovenija –

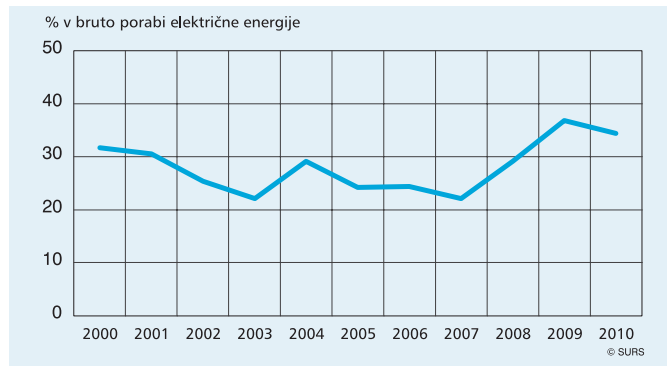
Tabela 16: Proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov, Slovenija

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Proizvodnja skupaj	3.414	3.080	4.218	3.575	3.701	3.377	4.307	4.905	4.926
hidroelektrarne	3.313	2.957	4.095	3.461	3.591	3.266	4.018	4.713	4.696
les in druga trdna biomasa	84	98	92	82	76	63	232	120	120
drugi obnovljivi viri energije	18	24	30	32	35	49	57	73	110

GWh

Vir: SURS

Grafikon 29: Električna energija iz obnovljivih virov, Slovenija

Vir: SURS

■ Leta 2010 je bilo v Sloveniji proizvedene iz obnovljivih virov približno 4.900 GWh električne energije ali skoraj 44 % več kot leta 2002 in 0,4 % več kot v letu 2009.

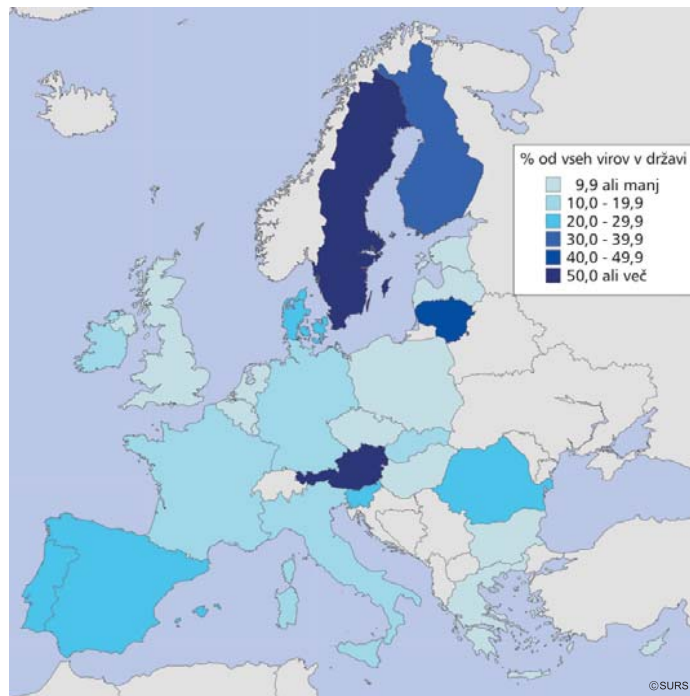
■ Daleč največ električne energije iz obnovljivih virov se v Sloveniji proizvede v hidroelektrarnah; leta 2010 kar 95 %. Malo več kot 2 % električne energije se proizvede iz lesa in iz druge trdne biomase, prav tako malo več kot 2 % pa iz drugih obnovljivih virov (fotovoltaika, deponijski plin, plin iz čistilnih naprav in drugi bioplini).

*Delež proizvodnje
električne energije iz obnovljivih virov
se počasi, a vztrajno povečuje.*

■ Delež električne energije iz obnovljivih virov v bruto porabi električne energije je leta 2010 znašal 34,4 % ali za 2,7 odstotne točke več kot leta 2000.

- EU-27 -

Karta 8: Električna energija iz obnovljivih virov v končni porabi električne energije, EU-27, 2008

Vir: Eurostat (Energy, transport and environment indicators, 2011)

*Proizvodnja električne energije
iz obnovljivih virov v EU-27 se povečuje.*

- V EU-27 je bilo v letu 2008 proizvedenih iz obnovljivih virov 567 TWh električne energije ali 45 % več kot v letu 1998.
- Prva med državami članicami EU-27 po deležu električne energije iz obnovljivih virov v končni porabi električne energije je bila leta 2008 Avstrija (62 %). Slovenija je bila na petem mestu (29,1 %) in precej nad povprečjem EU-27 (16,7 %).
- Največ električne energije iz obnovljivih virov je bilo leta 2008 proizvedene v Nemčiji (95 TWh), potem na Švedskem (82 TWh) in v Franciji (76 TWh). Slovenija se je (s 4,3 TWh) uvrstila med manjše proizvajalke. Najmanj električne energije iz obnovljivih virov je bilo proizvedene na Cipru (manj kot 0,02 TWh), na Malti pa tovrstne električne energije sploh niso proizvajali.

3. TRANSPORT V ŠTEVILKAH

*“Prometni znaki so
kot nasveti starejših ljudi.
Stalno opozarjajo, vendar jih malokdo upošteva.”*

Rudi Kerševan

– Slovenija –

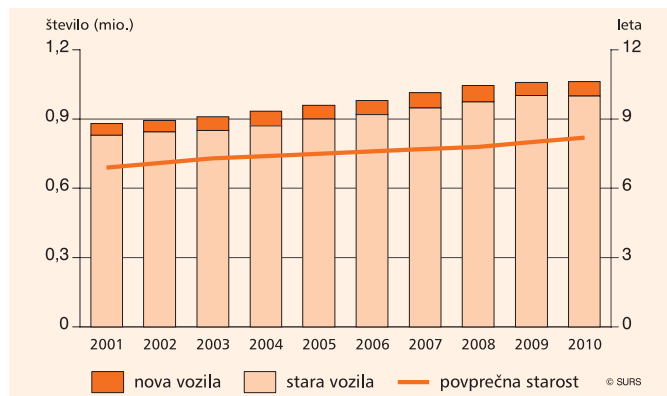
Tabela 17: Cestna vozila, Slovenija, 31. 12.

	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Cestna vozila							
kolesa z motorjem in motorna kolesa ¹⁾	11.217	48.671	53.193	71.493	81.996	88.428	91.008
osebni avtomobili in specialni osebni avtomobili	868.905	964.781	985.567	1.020.127	1.051.836	1.065.927	1.068.932
avtobusi	2.255	2.255	2.277	2.330	2.378	2.394	2.400
tovorna motorna vozila	56.992	69.878	73.638	81.518	88.437	88.457	89.219
tovorna priklopna vozila	12.474	17.804	19.197	21.740	24.018	23.636	23.762

1) Obvezna registracija koles z motorjem od aprila 2002. Prelom v časovni vrsti konec leta 2007 zaradi neodjavljanja motorjev čez zimo.

Vira: SURS, MNZ

Grafikon 30: Osebni avtomobili na dan 31. 12. in njihova povprečna starost, Slovenija

Vira: SURS, MNZ

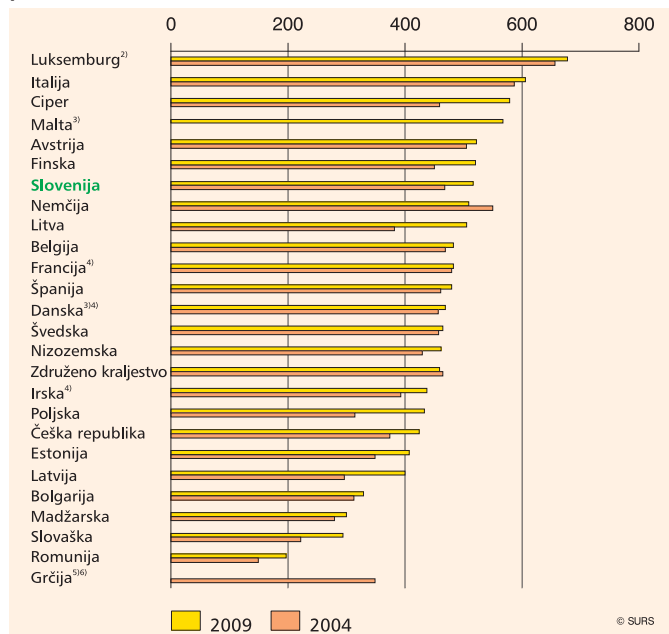
■ Število vseh vrst registriranih cestnih vozil se iz leta v leto večinoma povečuje. V letu 2010 se je glede na leto 2009 najbolj povečalo število registriranih koles z motorjem in motornih koles, za skoraj 3 %; število tovornih motornih vozil se je povečalo za 0,9 %, število tovornih priklopnih vozil za 0,5 %, število osebnih vozil za 0,3 % in število avtobusov prav tako za 0,3 %.

■ Delež registriranih novih osebnih avtomobilov med vsemi registriranimi osebnimi avtomobili se je v obdobju 2001–2010 gibal okrog 6 %. Največji je bil v letu 2008 (6,8 % ali 71.037 osebnih avtomobilov), najmanjši pa v letu 2009 (5,4 % ali 57.391 osebnih avtomobilov).

*Povprečna starost
osebnih vozil se povečuje.*

■ V letu 2001 so bili v Sloveniji registrirani osebni avtomobili v povprečju stari 6,9 leta, v letu 2010 pa že 8,2 leta.

- EU-27 -

Grafikon 31: Število osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev, EU-27¹⁾

1) Za Portugalsko ni podatka. 2) 2008 namesto 2009. 3) Za 2004 ni podatka.

4) 2007 namesto 2009. 5) 2003 namesto 2004. 6) Za 2009 ni podatka.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 29. 9. 2011)

Največ osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev imajo v Luksemburgu, najmanj pa v Romuniji.

■ Število registriranih osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev je bilo v letu 2009 v vseh državah članicah Evropske unije večje kot v letu 2004, razen v Nemčiji in v Združenem kraljestvu.

■ V obdobju 2004–2009 se je število registriranih osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev izraziteje povečalo predvsem v državah vzhodne Evrope, med temi pa zlasti na Poljskem (za 38 % ali s 314 na 433) in v Latviji (za 35 % ali z 296 na 400).

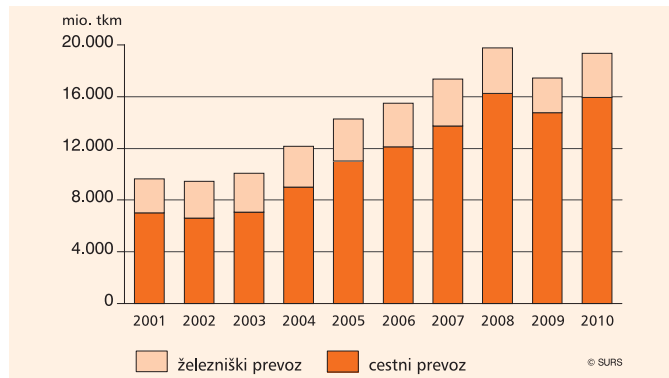
■ Med državami članicami Evropske unije sta po zadnjih podatkih imeli največ (nad 600) registriranih osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev Luksemburg (678) in Italija (606). Več kot 500 na 1.000 prebivalcev so jih imele še: Ciper, Malta, Avstrija, Finska, Slovenija, Nemčija in Litva.

■ Najmanj registriranih osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev je v letu 2009 imela Romunija (197 ali manj kot en osebni avtomobil na 5 prebivalcev).

■ Slovenija je v letu 2004 imela 468 registriranih osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev, v letu 2009 jih je imela 517, v letu 2010 pa 518 na 1.000 prebivalcev.

– Slovenija –

Grafikon 32: Kopenski blagovni prevoz, Slovenija

Vir: SURS

V zadnjih letih je bilo po cestah prepeljanega 5-krat več blaga kot po železnici.

Tabela 18: Kopenski blagovni prevoz, Slovenija, 2010

| | Tone
(1.000) | Tonski kilometri
(mio.) |
|---------------------------------|-----------------|----------------------------|
| Kopenski prevoz skupaj | 96.626 | 19.215 |
| Cestni prevoz skupaj | 81.026 | 15.931 |
| notranji prevoz | 59.737 | 2.288 |
| mednarodni prevoz | 21.289 | 13.643 |
| Železniški prevoz skupaj | 15.600 | 3.284 |
| notranji prevoz | 3.520 | 617 |
| mednarodni prevoz | 12.080 | 2.666 |

Vir: SURS

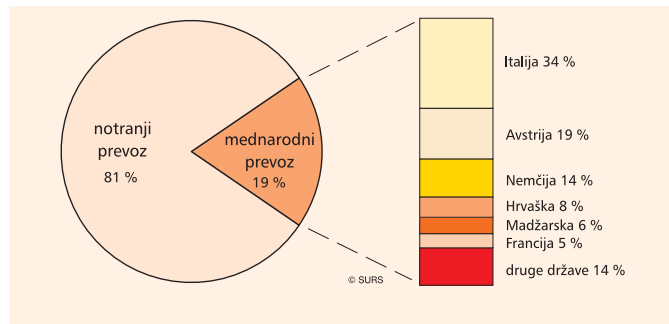
■ Podatki zadnjih desetih let kažejo, da je kopenski blagovni prevoz v Sloveniji začel po letu 2003 naraščati, in to predvsem zaradi cestnega prevoza. V letu 2008 je dosegel najvišjo točko (19.781 milijonov tonskih kilometrov), potem je v letu 2009 upadel (za 12 % glede na prejšnje leto), v letu 2010 pa je bil zabeležen ponovni dvig (za 11 % glede na leto 2009).

■ V železniškem in v cestnem blagovnem prevozu je bilo v letu 2010 prepeljanih 96,6 milijona ton blaga in opravljenih 19,2 milijona tonskih kilometrov. V cestnem prevozu je bilo prepeljanih 84 % vsega blaga in opravljenih 83 % vseh tonskih kilometrov.

■ Cestna tovorna vozila, registrirana v Sloveniji, so glavni del blaga prepeljala znotraj državnih meja oz. v notranjem prevozu, in sicer 74 % blaga (ali okoli 60 milijonov ton). Tonskih kilometrov pa so opravila več v mednarodnem cestnem prevozu, saj so razdalje pri tem prevozu bistveno daljše kot pri notranjem; v mednarodnem cestnem prevozu je bilo tako opravljenih 86 % vseh tonskih kilometrov (13,6 milijarde tonskih kilometrov).

■ Pri železniškem prevozu pa je bilo prepeljanega več blaga in opravljenih več tonskih kilometrov v mednarodnem prevozu kot v notranjem prevozu (12 milijonov ton blaga ali 77 % in 2,6 milijarde tonskih kilometrov ali 81 %).

– Slovenija –

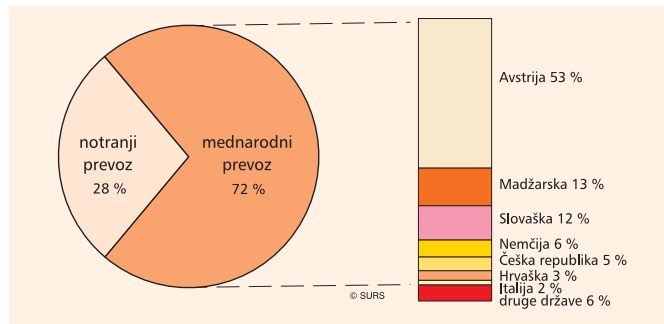
Grafikon 33: Cestni blagovni prevoz po državah nalaganja in razlaganja blaga¹⁾, Slovenija, 2010

1) Mednarodni prevoz zajema prevoz blaga, naloženega na vozilo v Sloveniji in razloženega v tujini, ter prevoz blaga, naloženega na vozilo v tujini in razloženega v Sloveniji.

Vir: SURS

■ V mednarodnem blagovnem prevozu med Slovenijo in drugimi državami je bilo v letu 2010 po cestah prepeljanih 14,1 milijona ton blaga, po železnici pa 9,2 milijona ton blaga.

■ Slovenska tovorna vozila so v letu 2010 prepeljala največ blaga med Slovenijo in Italijo (kar tretjino), potem med Slovenijo in Avstrijo (19 %), med Slovenijo in Nemčijo (14 %), med Slovenijo in Hrvaško (8 %), med Slovenijo in Madžarsko (6 %), med Slovenijo in Francijo (5 %).

Grafikon 34: Železniški blagovni prevoz po državah nalaganja in razlaganja blaga¹⁾, Slovenija, 2010

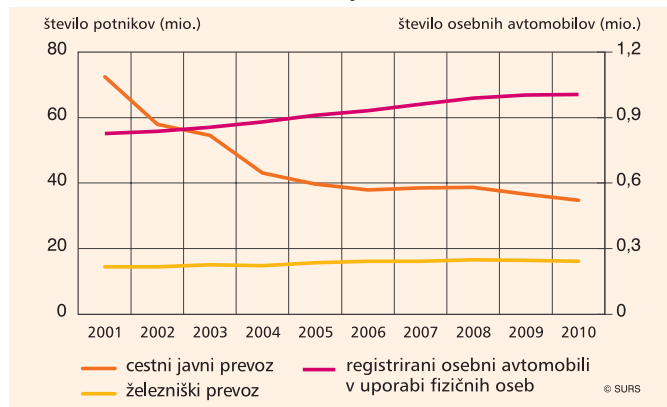
1) Mednarodni prevoz zajema prevoz blaga, naloženega na vozilo v Sloveniji in razloženega v tujini, ter prevoz blaga, naloženega na vozilo v tujini in razloženega v Sloveniji.

Vir: SURS

Po cestah se prepelje največ blaga med Slovenijo in Italijo, po železnici pa med Slovenijo in Avstrijo.

■ V železniškem prevozu je bila v istem letu več kot polovica blaga (53 %) prepeljana med Slovenijo in Avstrijo, 13 % blaga je bilo prepeljanega med Slovenijo in Madžarsko, 12 % pa med Slovenijo in Slovaško. Nekoliko manj blaga je bilo prepeljanega med Slovenijo in naslednjimi državami: Nemčijo (6 %), Češko republiko (5 %), Hrvaško (3 %) in Italijo (manj kot 2 %).

– Slovenija –

Grafikon 35: Soodvisnost med javnim potniškim prevozom in osebnimi avtomobili, Slovenija

Vira: SURS, MNZ

■ Število prepeljanih potnikov v javnem cestnem prevozu se je v zadnjih desetih letih precej zmanjšalo. V letu 2010 je bilo prepeljanih pol manj potnikov kot v letu 2001 (34,8 milijona potnikov).

■ Hkrati z upadanjem javnega potniškega prevoza pa narašča število registriranih osebnih avtomobilov v uporabi fizičnih oseb. Konec leta 2009 je bilo takih vozil v Sloveniji že čez milijon (1.003.183), konec leta 2010 pa 1.006.615 ali 22 % več kot leta 2001.

*Javni potniški prevoz upada,
število osebnih avtomobilov narašča.*

■ Po železnici je bilo v obravnavanem obdobju 2001–2010 prepeljanih največ potnikov v letu 2008, in sicer 16,7 milijona ali 15 % več kot v letu 2001. V letu 2009 je bilo prepeljanih za skoraj 2 % manj potnikov kot v letu 2008 (ali 16,3 milijona), v letu 2010 pa za skoraj 3 % manj (ali 16,2 milijona), hkrati pa za 13 % oziroma 12 % več kot v letu 2001.

Foto: Dušan Jože Dimc

– Slovenija –

Besedni oblak ¹⁾: Letališki potniški promet glede na prihode in odhode letal po državah, Letališče Jožeta Pučnika, Ljubljana, 2010

1) Za izdelavo slike je bilo uporabljeno orodje Wordle.

Vir: SURS

V letu 2010 se je število potnikov na Letališču Jožeta Pučnika zmanjšalo.

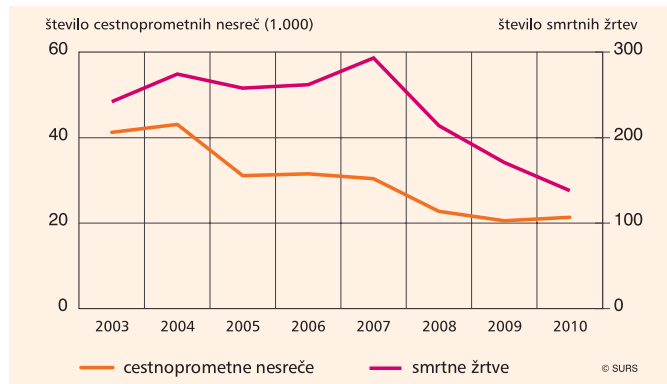
- V letu 2010 je na Letališče Jožeta Pučnika, naše največje letališče, prispelo in s tega letališča odpotovalo 1.382.341 potnikov ali za 3 % manj kot prejšnje leto. Z rednimi prevozi je potovalo 84 % vseh potnikov.
- Letala, ki so letela med ljubljanskim letališčem in drugimi državami članicami Evropske unije, so največ potnikov prepeljala na letališča in z letališč v Nemčiji (14 %), v Združenem kraljestvu (9 %), v Franciji (8 %), v Grčiji (5 %), v Belgiji (5 %) in v Avstriji (4 %).
- Letala, ki so letela med Slovenijo in državami zunaj Evropske unije, pa so največ potnikov prepeljala z letališč in na letališča v Turčiji (11 %), v Srbiji (8 %), potem v Švici (5 %), v Republiki Makedoniji (5 %), v Ruski federaciji (3 %) in v Egiptu (3 %).
- Največ potnikov je z ljubljanskega letališča odpotovalo in na to letališče prispelo v letu 2008, skoraj 1.648.980.

Tabela 19: Letališki potniški promet glede na redne in posebne prevoze, Letališče Jožeta Pučnika, Ljubljana

	število potnikov					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Letališki promet skupaj	1.217.167	1.327.333	1.504.446	1.648.977	1.423.391	1.382.341
redni prevoz	978.281	1.102.902	1.235.888	1.383.503	1.182.774	1.161.068
posebni prevoz	238.886	224.431	268.558	265.474	240.617	221.273

Vir: SURS

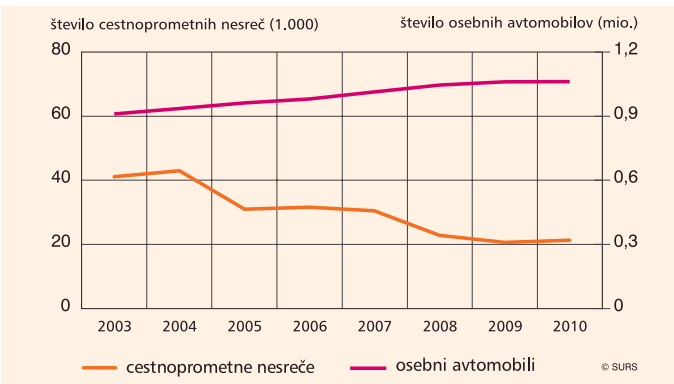
– Slovenija –

Grafikon 36: Cestnoprometne nesreče in smrtne žrtve, Slovenija

Vira: SURS, MNZ

■ Cilj evropske in tudi slovenske prometne politike je zmanjševanje števila smrtnih žrtev v prometnih nesrečah. Po tragičnem letu 2007, v katerem je v Sloveniji za posledicami prometnih nesreč umrlo 293 ljudi, se število smrtnih žrtev na naših cestah zmanjšuje. V letu 2009 je za posledicami prometnih nesreč umrlo 171 ljudi, v letu 2010 pa 138.

■ V obdobju 2003–2010 se je na slovenskih cestah zgodilo največ nesreč v letu 2004, in sicer 43.000. V letu 2009 se jih je zgodilo več kot pol manj kot v letu 2004. Žal se je nato v letu 2010 zgodilo nekoliko več nesreč kot v letu 2009 (za 4 %).

Grafikon 37: Cestnoprometne nesreče in osebni avtomobili, Slovenija

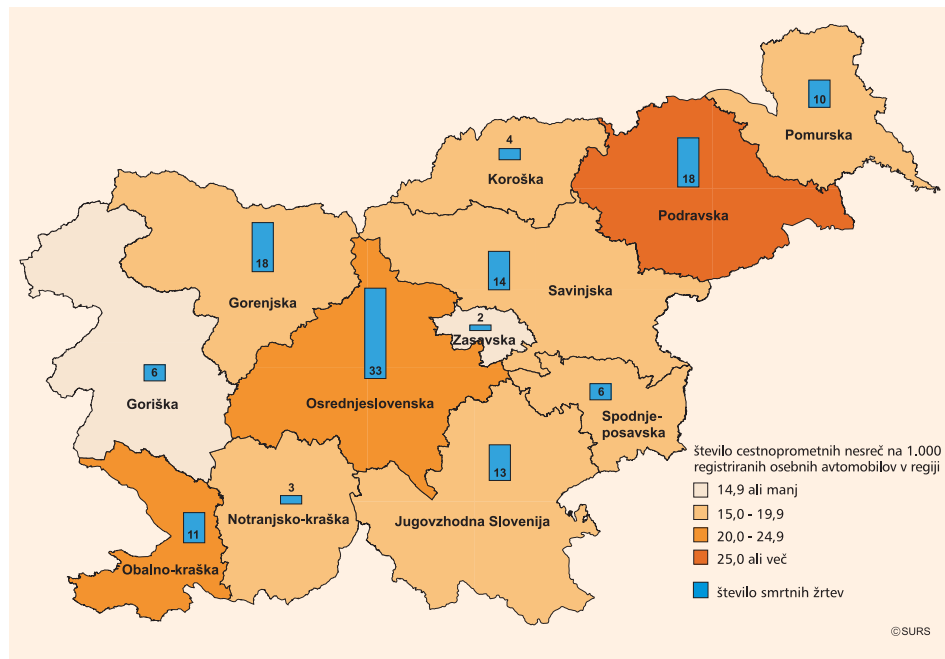
Vira: SURS, MNZ

■ Primerjava števila prometnih nesreč s številom registriranih osebnih avtomobilov v Sloveniji pokaže, da se kljub vse večjemu številu »jeklenih konjičkov« (v letu 2010 jih je bilo 17 % več kot v letu 2003), število nesreč zmanjšuje (v letu 2010 jih je bilo 48 % manj kot leta 2003).

Število smrtnih žrtev v cestnoprometnih nesrečah po letu 2007 upada.

– Slovenija –

Karta 9: Cestnoprometne nesreče in smrtne žrtve, statistične regije, Slovenija, 2010

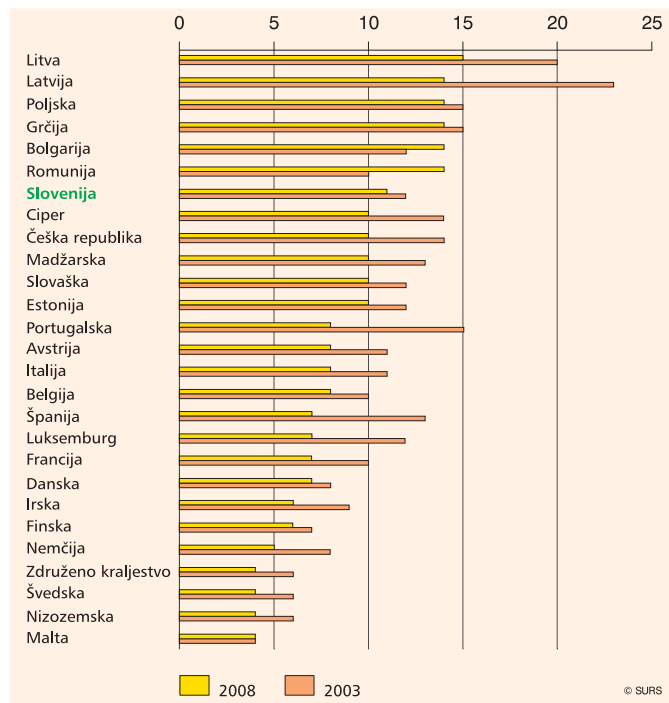
Vira: SURS, MNZ

V letu 2010 je bilo največ cestnoprometnih nesreč v podravski statistični regiji, največ smrtnih žrtev pa v osrednjeslovenski statistični regiji.

- V letu 2010 je imela največ cestnoprometnih nesreč na 1.000 registriranih osebnih avtomobilov podravska statistična regija (28), sledili sta osrednjeslovenska in obalno-kraška (vsaka 21).
- Najmanj prometnih nesreč na 1.000 registriranih osebnih avtomobilov sta imeli zasavska (11) in goriška statistična regija (13).
- V letu 2010 je za posledicami cestnoprometnih nesreč na slovenskih cestah umrlo 138 oseb, od tega največ v osrednjeslovenski (33), potem v podravski (18) in v gorenjski statistični regiji (18).
- Najmanj smrtnih žrtev v prometnih nesrečah je bilo v notranjsko-kraški (3) in v koroški statistični regiji (4).

- EU-27 -

Grafikon 38: Število smrtnih žrtev v cestnoprometnih nesrečah na 100.000 prebivalcev, EU-27

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 29. 9. 2011)

*V letu 2008
so države vzhodne Evrope imele
več smrtnih žrtev zaradi prometnih nesreč
kot druge evropske države.*

- Trend smrtnih žrtev v prometnih nesrečah se je med letoma 2003 in 2008 tako kot v Sloveniji zmanjševal tudi v drugih državah članicah Evropske unije. V letu 2008 je v vseh teh državah, zaradi prometnih nesreč, skupaj umrlo 38.875 oseb ali 23 % manj kot v letu 2003. Število smrtnih žrtev je bilo v letu 2008 manjše kot v letu 2003 tudi v vsaki posamezni državi članici Evropske unije, razen v Romuniji in Bolgariji.
- Največ smrtnih žrtev v cestnoprometnih nesrečah na 100.000 prebivalcev so v letu 2008 imele države v vzhodni Evropi: Litva 15, Latvija, Poljska, Grčija in Bolgarija pa vsaka 14. Prav toliko smrtnih žrtev na 100.000 prebivalcev je imela tudi Romunija (14).
- Najmanj smrtnih žrtev v cestnoprometnih nesrečah na 100.000 prebivalcev so v letu 2008 imele Malta, Nizozemska, Švedska in Združeno kraljestvo (vsaka 4) ter Nemčija (5).
- Slovenija se je po številu smrtnih žrtev v cestnoprometnih nesrečah na 100.000 prebivalcev uvrstila v zgornji del lestvice; v letu 2008 smo imeli 11 smrtnih žrtev na 100.000 prebivalcev ali eno manj kot v letu 2003 (12).

4. METODOLOŠKA POJASNILA IN DEFINICIJE

ZRAK

Izpust je izpust plinastih delcev ali topnih odpadnih snovi iz virov onesnaženja v zrak.

Toplogredni plini so plini v ozračju, ki zadržujejo toplotno sevanje Zemlje: ogljikov dioksid (CO_2), metan (CH_4), didušikov oksid (N_2O), fluorirani ogljikovodiki (HFC), perfluorirani ogljikovodiki (PFC), žveplov heksafluorid (SF_6).

VODA

Vodni vir je vir vode, iz katerega se zajema voda za preskrbo prebivalstva ali za tehnološki proces in za hlajenje v podjetjih. Vodni viri so: podzemna voda izdatnejših vodonosnikov, izviri podzemne vode, izviri podzemne vode s površinskim dotokom, tekoče vode, naravna jezera, umetni zbiralniki vode, meteorne vode in umetne bogatitve.

Sveža voda je voda, ki je prevzeta iz virov v naravnem stanju ali pa je pred uporabo obdelana (koagulacija, filtracija, dezinfekcija).

Odpadna (onesnažena) voda je voda, ki zaradi kakovosti, količine ali časa nima več neposredne vrednosti za namen, za katerega je bila uporabljena oz. proizvedena. Odpadna voda se po uporabi ali kot posledica padavin onesnažena odvaja v javno kanalizacijo ali v vode. Odpadna voda je lahko komunalna, industrijska/tehnološka ali padavinska odpadna voda.

Kanalizacija je omrežje med seboj povezanih kanalskih vodov, kanalov in jarkov ter naprav za odvajanje odpadne vode iz stavb in padavinske vode s streh in z utrjenih, tlakovanih ali z drugim materialom prekritih površin.

Čistilna naprava je naprava za obdelavo odpadne vode, s katero se zmanjšuje ali odpravlja onesnaženost odpadne vode. Čistilne naprave so lahko komunalne, industrijske ali neodvisne.

INVESTICIJE V VARSTVO OKOLJA

Investicije v varstvo okolja v industriji so vsa sredstva za investicije v varstvo okolja iz področij dejavnosti C, D, E po nomenklaturi NACE Rev. 2.

Investicije na koncu proizvodnega postopka so namenjene novim načinom, tehnologijam, postopkom ali opremi za zbiranje in odstranjevanje onesnaženosti ali onesnaževal (npr. emisij v zrak, izcednih voda pri odlaganju odpadkov), ravnanju z onesnaževali in njihovemu odlaganju ter za redno opazovanje in meritve stopnje onesnaženosti (predvsem na koncu proizvodnega procesa – na iztoku ali izhodu, kot npr. emisijski filtri, naprave za čiščenje odpadnih voda, zbiranje odpadkov in ravnanje z njimi).

Investicije med proizvodnim postopkom so namenjene novim tehnologijam ali izboljšavi starih tehnologij, postopkov ali opreme, s katerimi se preprečujejo ali zmanjšujejo količine onesnaženosti, povzročene med proizvodnim procesom, in z njimi povezanih izpustov onesnaževal (zmanjševanje vpliva na okolje).

ODPADKI

Odpadek je vsaka snov ali vsak predmet, razvrščena v eno izmed skupin odpadkov, določenih v Klasifikacijskem seznamu odpadkov, ki ga imetnik ne more ali ne želi uporabiti sam, ga ne potrebuje, ga moti ali mu škodi in ga zato zavrže oz. namerava ali mora zavreči. Med odpadke ne spadajo snovi, ki se izpuščajo z odpadnimi plini v zrak, in snovi, ki se odvajajo z odpadnimi vodami neposredno v vode ali v kanalizacijo.

Komunalni odpadki so odpadki iz gospodinjstva ali njim po naravi ali sestavi podobni odpadki iz proizvodnje, trgovine, storitvene ali druge dejavnosti.

Nevarni odpadki so odpadki, ki imajo eno ali več nevarnih lastnosti.

Med nevarne odpadke štejemo npr. odpadna olja, okside, soli, kisline, luge, koncentrate, odpadke organskih topil, barve, lake, smole, agrokemijske in farmacevtske preparate, specialne odpadke iz bolnišnic ter druge nevarne odpadke organskega in anorganskega izvora. Nevarni odpadki so po Uredbi o ravnanju z odpadki (Uradni list RS, št. 34/08) razvrščeni v Klasifikacijski seznam odpadkov po skupinah odpadkov skupaj z drugimi odpadki in so označeni z zvezdico ob klasifikacijski številki odpadka.

Predelava odpadkov je namenjena koristni uporabi odpadkov ali njihovih sestavin in zajema predvsem reciklažo odpadkov za predelavo v surovine in ponovno uporabo odpadkov ter uporabo odpadkov kot gorivo v kurilni napravi ali industrijski peči ali uporabo odpadkov za pridobivanje goriva. Sežiganje komunalnih in drugih odpadkov s toplotno obdelavo zaradi njihovega odstranjevanja ni predelava odpadkov.

Odstranjevanje odpadkov je namenjeno končnemu ravnanju z odpadki, ki jih ni mogoče predelati, in zajema predvsem različne postopke odstranjevanja odpadkov in odlaganje odpadkov.

GOZD

Gozd je po Zakonu o gozdovih zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja ali z drugim gozdnim rastjem, ki zagotavlja katero koli funkcijo gozda. Gozd po tem zakonu so tudi vsa zemljišča v zaraščanju, ki so kot gozd določena v prostorskem delu gozdno-gospodarskega načrta. Celotna definicija je opredeljena v Zakonu o gozdovih.

Gospodarski gozdovi (definicija Eurostata) so gozdovi, namenjeni za proizvodnjo lesa, za katero ni pravnih, ekonomskih ali okoljskih omejitev, ki bi vplivale na oskrbo z lesom.

Varovalni gozdovi so gozdovi, ki varujejo zemljišča usadov, izpiranja in krušenja, gozdovi na strmih obronkih ali bregovih voda, gozdovi, ki

so izpostavljeni močnemu vetru, gozdovi, ki v hudourniških območjih zadržujejo prenatrjeno odtekanje vode in zato varujejo zemljišča pred erozijo in plazovi, gozdni pasovi, ki varujejo gozdove in zemljišča pred vetrom, vodo, zameti in plazovi, gozdovi v kmetijski in primestni krajini z izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti ter gozdovi na zgornji meji gozdne vegetacije.

Gozdni rezervati so gozdovi s posebnim namenom z izjemno poudarjeno raziskovalno funkcijo. To so gozdovi, ki so zaradi svoje razvojne faze in dosedanjega razvoja izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine.

ENERGETIKA

Biogoriva so tekoča ali plinasta goriva za promet, pridobljena iz biomase. Med biogoriva se po Direktivi 2003/30/ES o pospeševanju rabe biogoriv in drugih obnovljivih goriv v sektorju prevoza, štejejo najmanj naslednji proizvodi: bioetanol, biodizel, bioplin, biometanol, biodimetileter, bio-ETBE (etil-terciarni-butileter), bio-MTBE (metil-terciarni-butileter), sintetična biogoriva, biovodik in čisto rastlinsko olje.

Delež električne energije iz obnovljivih virov v bruto porabi električne energije je razmerje med količino električne energije proizvedene iz obnovljivih virov in bruto porabo električne energije. Bruto poraba električne energije je enako proizvedena električna energija plus uvoz minus izvoz električne energije.

Pri **neenergetski rabi energije** se energenti uporabljajo kot surovine, in ne kot gorivo in se v procesu ne pretvarjajo v drugo obliko goriva.

Tona ekvivalenta nafte (toe) je enota, ki izraža količino sproščene toplote pri zgorevanju ene tone nafte. Toe je računsko enota, ki se uporablja v glavnem za prikazovanje porabe energije v energijskih bilancah. 1000 toe = 41,868 TJ

TRANSPORT

Prevoz je prevažanje potnikov ali blaga na določeni razdalji, torej od vstopa oz. nakladanja do izstopa oz. razkladanja. Prikazuje se kot število prepeljanih potnikov oziroma kot količina prepeljanega blaga.

Promet je gibanje, premikanje vozil, potnikov in blaga. Prikazuje se kot število prispelih in odpotovalih potnikov oziroma kot količina prispelega in odpremljenega blaga – na postajališča in s postajališč (na železniške, avtobusne postaje, v pristanišča, na letališča, v skladišča (blago) in z železniških, avtobusnih postaj, iz pristanišč, z letališč, iz skladišč (blago)).

Tonski kilometer (tkm) so seštevki zmnožkov količine blaga in razdalj, na katerih je bilo to blago prepeljano. En tonski kilometer predstavlja prevoz ene tone blaga na razdalji enega kilometra.

Število osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev. Upošteva se število osebnih avtomobilov, registriranih v Sloveniji, in število prebivalcev na dan 31. 12. Specialni osebni avtomobili niso vključeni.

Povprečna starost osebnih avtomobilov. Upošteva se število osebnih avtomobilov, registriranih v Sloveniji. Specialni osebni avtomobili niso vključeni.

Letališki potniški promet na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana se prikazuje glede na državo prihoda oziroma odhoda letal.

Redni prevoz je prevoz, ki poteka v skladu z vnaprej objavljenim voznim redom ali ki je tako reden in pogost, da lahko tvori prepoznavno sistematično serijo letov.

Posebni prevoz je prevoz, ki ni opredeljen kot redni prevoz (npr. čarterski ali dodatni leti).

Smrtna žrtev v prometni nesreči je vsaka oseba, ki je umrla neposredno v nesreči ali za posledicami te nesreče v 30-ih dneh.

5. STATISTIČNI ZNAMENJI, OKRAJŠAVE IN MERSKE ENOTE

...	ni podatka	%	odstotek
-	ni pojava	EUR	evro
		Gg	gigagram
ARSO	Agencija za okolje RS	Gg ekvivalenta CO ₂	gigagram ekvivalenta ogljikovega dioksida
BDP	bruto domači proizvod	GWh	gigavatna ura
DDV	davek na dodano vrednost	ha	hektar
EU	Evropska unija	kg	kilogram
EU-15	15 držav članic Evropske unije	km	kilometer
EU-27	27 držav članic Evropske unije	kWh	kilovatna ura
Eurostat	Statistični urad Evropske unije	MWh	megavatna ura
FAO	Organizacija za prehrano in kmetijstvo	m ³	kubični meter
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije	m ³ /ha	kubični meter na hektar
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	mio.	milijon
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve	t	tona
SURS	Statistični urad Republike Slovenije	tkm	tonski kilometer
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije	toe	tona ekvivalenta nafte
		TWh	teravatna ura

6. VIRI IN LITERATURA

Energy, transport and environment indicators, 2009 edition. (2010). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Energy, transport and environment indicators. 2010 edition. (2011). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Environment. *Statistics Database*, Luxembourg: European Commission, EUROSTAT. Pridobljeno 28. 07. 2011 s spletne strani: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/environment/data/database>

Energy. *Statistics Database*. Luxembourg: European Commission, EUROSTAT. Pridobljeno 17. 08. 2011 s spletne strani: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/energy/data/database>

Transport. *Statistics Database*. Luxembourg: European Commission, EUROSTAT. Pridobljeno 29. 09. 2011 s spletne strani: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/transport/data/database>

Forestry in the EU and the world. A Statistical portrait 2011 edition. (2011). Luxembourg: Publication Office of the European Union.

Okolje in naravni viri. Okolje. Odpadki. *SI-STAT podatkovni portal*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 06. 10. 2011 s spletne strani: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Okolje/Okolje.asp>

Okolje in naravni viri. Okolje. Vode. *SI-STAT podatkovni portal*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 03. 08. 2011 s spletne strani: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Okolje/Okolje.asp>

Okolje in naravni viri. Okolje. Zrak. *SI-STAT podatkovni portal*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 23. 09. 2011 s spletne strani: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Okolje/Okolje.asp>

Okolje in naravni viri. Energetika. *SI-STAT podatkovni portal*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 06. 09. 2011 s spletne strani: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Okolje/Okolje.asp>

Ekonomsko področje. Transport. *SI-STAT podatkovni portal*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 29. 09. 2011 s spletne strani: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomsko/Ekonomsko.asp>

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/2005, 56/2007, 29/2009)

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 110/2007)

Prve objave, SURS

- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4263
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4243
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4244
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4188
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4097
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4057
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4238
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4151
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4051

KAKO DO STATISTIČNIH PODATKOV IN INFORMACIJ?

- **na spletnih straneh Statističnega urada RS**
www.stat.si
- **po pošti, telefonu, telefaksu ali elektronsko**
naslov: Statistični urad Republike Slovenije,
Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: (01) 241 54 04
telefaks: (01) 241 53 44
telefonski odzivnik: (01) 475 65 55
e-naslov: info.stat@gov.si
- **z naročilom statističnih publikacij**
naslov: Statistični urad Republike Slovenije
Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: (01) 241 52 84
telefaks: (01) 241 53 44
e-naslov: prodaja.surs@gov.si
- **z obiskom v informacijskem središču**
poslovni čas: od ponedeljka do četrтка od 9.00 do 15.30
petek od 9.00 do 14.30